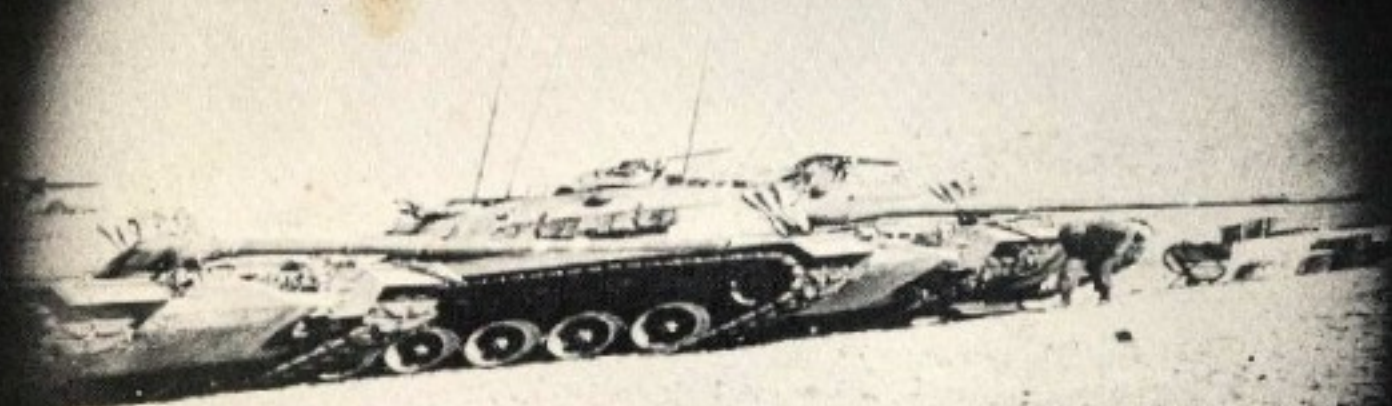

101

רוב התמונות בספר
צולמו ע"י יוסי

יוסף ערסל

16.7.1951 - 17.10.1973

ת"א, אוקטובר 1973

הורים יקרים,
הבוקר נודע לי על נפילתו של בנכם יוסי, לא הכרנו עדיין וצר לי
שיזדמן לי להכירכם בנסיבות אלו. יש דברים העולים ברגע שכזה במוחו של אדם,
שקשה להבניסם למתכונת, לבטאם. יתכן שקל יותר להעלותם על הנייר.
רציתי לספר כמה היה יוסי משלנו. כמה אהב הכל. פרחים, מכוניות והרבה הרבה
את אחותו והוריו. רציתי לאמר כמה בטוחה הייתי שליוסי לא יקרה כלום,
לאותו יוסי שטען פעם שהוא לא פייטר. רק חייל קרבי. שהוא לא פייטר, רק
בחור רגיל שעושה מה שצריך.
זהו אותו יוסי שרצה נורא להצליח בבחינות, שנהגה מדברים פשוטים כמו טיול יפה.
שחק וחייך ונהנה. זהו אותו יוסי שהיום מעלה בי זכרו את מילותיו
של ש. טשרניחובסקי: —

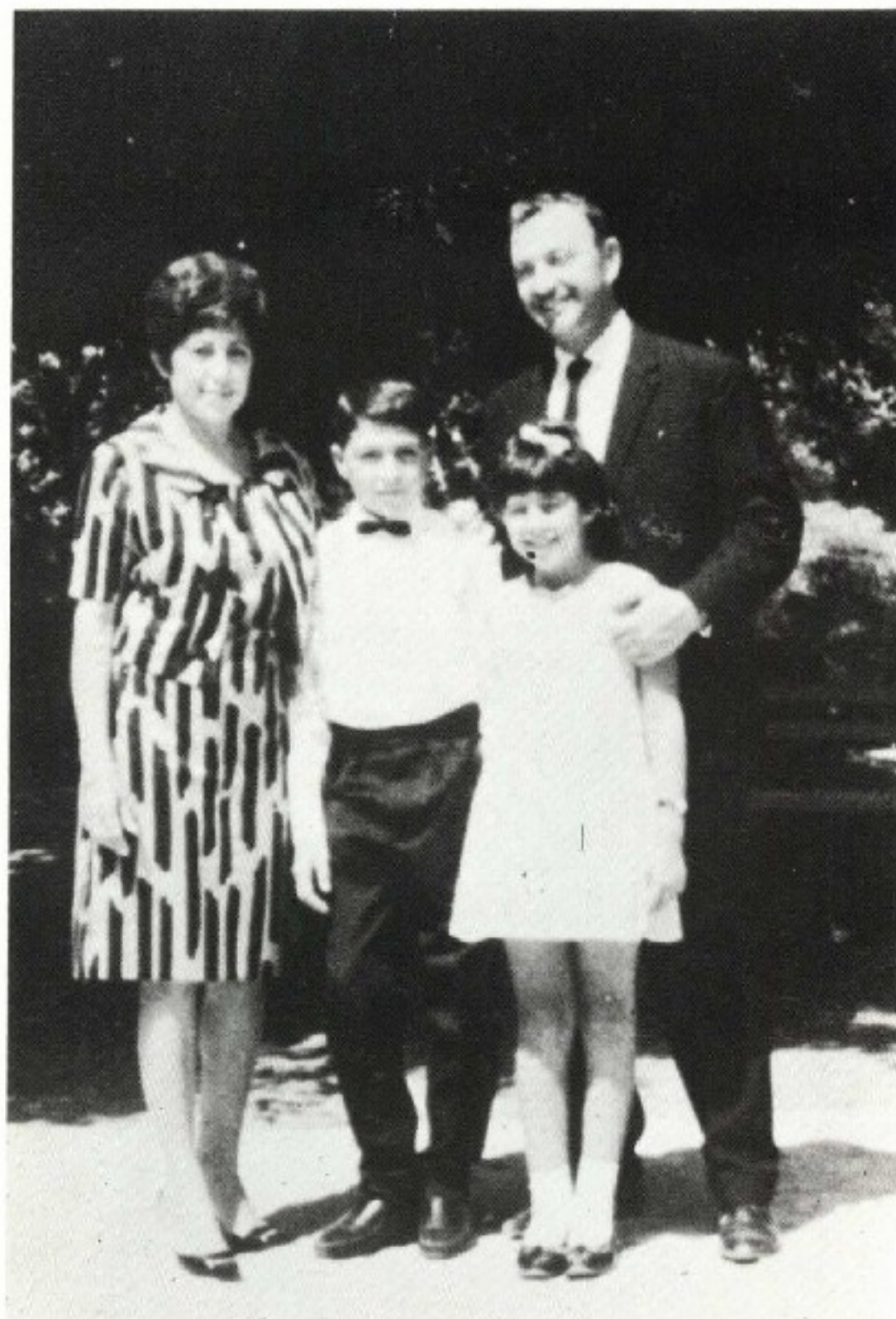
... ראי אדמה, כי היינו בזבזנים עד מאד
פרחי פרחים כך טמנו, רעננים ובהוד...
... הא לך הטובים בבנינו, נוער טהר חלומות
ברי לב, נקוי כפיים, טרם חלאת אדמות.
וארג יומם עודו שתי, ארג תקוות יום יבוא.
אין לנו טובים מכל אלה. את הראית? ואיפה?...
יוסי ורעיו לנשק הם תמציתם של פרחי הפרחים. ואכן, אין לנו טובים מכל אלה.

רמת-גן

כפר שמריהו

בר'מצוה

ט"ו באלול תשכ"ד.

יוסי גרסיאני

סיום את למודיו ב-1969

נפל במלחמת יום הכפורים

באותה ההפסקות הקצרות של הלמודים, בין צלצול לצלצול, הובאה לידיעתי הבשורה המרה על נפילתו של יוסי. דקות מעטות לאחר מכן מצאתי את עצמי עומד בפני ביתה ללא יכולת להתחיל בשעור שגרתי. הרגשתי צורך נפשי עז, להעלות את זכרו של יוסי בפני תלמידים, העומדים להמשיך בדרכו ולהתגייס לצה"ל בסוף שנת הלימודים.

רק כחדשים לפני כן וכששה שבועות לפני מלחמת יום הכיפורים, פגשתי בחורשת האקליפטוסים שליד נחל אלכסנדר.

היה זה בכנס כיתת הבוגרים משנת 1969, של ביה"ס אורט נתניה בו סיים יוסי את למודיו התיכוניים. הם הופיעו כמעט כולם.

בחלקם משוחררי השירות הסדיר בצה"ל ואחרים, קרובים לסיום שרות הקבע עליו התחייבו בהתגייסם.

יוסי בדרכו, עירני, תוסס ומלא חיים הטביע את חותמו על אירועי הפגישא.

השפעות החנוך לערכים לאומיים וכלל אנושיים והגיבוש החברתי, שכה טופח בשקידה במסגרת הכיתה, באו לידי ביטוי בשיחה ההטופה, שהספקתי לקיים אתו. סיפוקי ושביעות רצוני משיחה זו גברו יותר, כאשר נזכרתי ביוסי מלפני מספר שנים כחניך שאינו נכנע בקלות למוסכמות ולדיעותיהם, "הממוסדות" של מוריו ומחנכיו. בהמשך, כאשר ישבנו כלנו במעגל התפתחה שיחת רעים שנמשכה שעה ארוכה ובה באו לידי ביטוי חילוקי דעות ביני לבין יוסי על מעמדו של בוגר ביה"ס. זכורני שצינתי בסיכום הכנס, שהמציאות והעתיד הלא רחוק יוכיחו בוודאי, שגם לחילוקי דעות אלה יהיה מכנה משותף.

בדמיוני ובחלומותי הרעים ביותר, לא העליתי על דעתי, שהעתיד הזה

לא יעמוד יותר לרשות יוסי. היכרתיו לראשונה בכיתה "י" והוא אז נער בן 15. בשיחות הרבות, האישיות והכיתתיות, נסיתי להכיר את התלמידים, לדובבם, לפתוח את סגור ליבם ולרכוש את אימונם כמחנך.

זמן ניכר חלף, עד שעברתי בהצלחה את ביקורתו של יוסי. בינתיים עברו עלינו אירועים סוערים וחוויות משותפות, שהטביעו לא במעט את חותמן על כל אחד בנפרד וגם על הכיתה בגיבושה.

האזעקה, באמצע השיעור הראשון בבקר, שבישרה על פרוץ מלחמת ששת הימים, החרדה ומיד אחריה התעלות הנפש עם הנצחון הגדול והוויכוחים הסוערים בשיעורי החינוך בעקבות המאורעות, כל אלה יצרו קשר ושותפות, שהשפיעו רבות על יחסי אנוש וקירוב לבבות. רב היה אז חלקו של יוסי בחיי הכיתה, בעיצוב דמותה וגיבושה החברתי.

נזכר אני באחד המקרים, שקרה בסוף שנה של כיתה י"א. הכיתה שעמדה אז במתח ובחרדה

שלפני בחינת גמר בפיסיקה. באמצע אחד השיעורים הובא לידיעתי, שיוסי ניסה, להשיג את שאלון הבחינה בפיסיקה ונתפס בקלקלתו. בשיחה עמו התפלאתי על המניע למעשהו, כאשר ציונו בפיסיקה היה מן הטובים בכיתה.

תשובתו היתה קצרה וחד משמעית: "רציתי לעזור לחברי ולהפיג את המתוחות, לא עשיתי זאת למעני".

האמנתי לו בכל לבי. כעבור שנה סיים יוסי בהצלחה את למודיו מצויד במיטב הערכים והידע לקראת שרותו הצבאי ובהמשך, לחיים העצמאיים.

את תפקידו הלאומי הוא מילא עד תום, אבל לחיים עצמאיים לא זכה. בדיוק שנה לאחר הכנס, באתי ללוחות בדרכו האחרונה. בין הזמן המלווים ראיתי את חבריו לכיתה אחותו היחידה ואת הוריו אותם הכרתי מיר, ניגשתי אליהם ולחצתי ידיהם. הייתי מחנכו, לחשתי ולא הוספתי עוד. לא מצאתי מלים לנחמם. האם ישנם בכלל נחמה להורים, על כן שנפל בנסיבות אלה?

יואל לזרוביץ
בי"ס אורט נתניה

אורט נתניה

סטנלי: יוסי ואני למדנו יחד באותה כתה פתיכון. יוסי היה בעל חוש טכני. הוא היה בעל מקצוע מצוין. אני זוכר שבשנה הראשונה כשעבדנו בחריטות ושיוף, התווכחנו איך לשייף. בקשו שתלמיד ידגים כיצד משייפים ובמקרה זה היה יוסי. המפקח היה במקום ואני שמעתי אותו אומר: „נו פלא, עם ידיים כאלו שלא ישייף טוב...“ פלא שכשהגיע לצבא החליט לא להמשיך בבוון. בשביעית היינו צריכים לסחוב בחינת גמר ויוסי ועוד בחור התנדבו לעשות את זה ותפסו אותם. דידי: אני לא אשכח, הוא בא אלי לבי"ס — הייתי אז בעממי — ואמר לי: „דידי זורקים אותי מביה"ס, אני הולך לטכני“. הוא היה כולו נבוך ולא ידע איך לספר להורים. בסוף הוא ספר שעשו גורל בכתה ויצא לו, אז, מה? הוא לא יעשה? סטנלי: היתה לי פעם וספה מיוחדת שהבאתי מתו"ל, המנוע נהרס, ויוסי השיג דרך אביו מנוע אחר. היה צורך לעשות הסבה מהמנוע האורגינלי למנוע שהשגנו.

עשינו את זה יחד. אבל היו בעיות. כאן בולטת תכונה של יוסי. הוא היה קצת עקשן, וכשהחליט לעשות משהו בצע זאת. אבל בסוף לא הצלחנו. יוסי טען שחסר חלק במנוע ואני חשבתי שהמנוע ישן מדי. שנים עוד נמשך הויכוח ביננו. לבסוף, מהמנוע, יוסי חתר דגם. הוא התגאה בו ונהנה להסביר את פעולת המנוע.

יורם וישליצקי : יוסי ואני התגייסנו באותו מחזור גיוס.

עברנו את אימון הצמ"פ כאנשי צוות באותו הגדוד. מאוחר יותר שרתנו שוב ביחד באותו גדוד כשיוסי כבר מט"ק. במחשבה ראשונה כאשר אני מנסה לציין במה התבלט יוסי ביותר, הרי לכאורה נדמה שאין דבר מיוחד בו בלט יוסי. אולם במחשבה שנייה, כשאני משחזר לעצמי את כל התקופה בה הכרנו, הרי שאי התבלטותו היה הדבר הבולט שבו במובן החיובי של הדבר. יוסי אף פעם לא ניסה להבליט את הדברים אשר בצע. תמיד היה עושה אותם בצורה השקטה, הטובה ולא על מנת למשוך תשומת לב. יוסי היה קשור בגדוד לכמה מטק"ים בני המחזור שלנו וקצת יותר צעירים שהרגישו שהם מהווים את שכבת המטק"ים הטובים בגדוד. להרגשה זו היה הרבה על מה להתבסס.

גילה : הכרתי את יוסי כשהוא בא למלא טופס כדי לקבל שחרור מוקדם. הוא הביא אשור שהוא מתחיל ללמוד באוקטובר. לאחר מילוי הטופס נגשתי למ"פ כדי לקבל אשור ואז אמר המ"פ, "אם זה יוסי אני חותם, בשבילו אני מוכן לעשות הכל". אני יודעת מנסיון שלא לכל אחד הסכים המ"פ לחתום. למעשה יוסי היה היחיד. לאחר שחרורו, בשיחות עם חברים, תמיד הזכירו את יוסי המט"ק הטוב של הפלוגה

צביקה ג':

ההכרות שלי עם יוסי נערכה במסגרת הצבאית,
ונמשכה מתקופת הטירונות
דרך תקופת ההכשרה שלו כאיש צוות טנק במלחמת ההתשה
ועד לקורס מפקדי טנקים.
מלכתחילה התברר לצוות של יוסי הנכס שזכו לו:
איש צוות מסור שהלואליות שלו,
הן לכלי והן כלפי שאר אנשי הצוות היו מעבר לשקולים האישיים.
נתונים אלה
התבלטו במיוחד בתקופת מלחמת ההתשה שלסופה נקלענו בקיץ 1970. זו
היתה תקופה שדרשה מאמץ מיוחד מכל פרט, מאמץ שנבע
מעומס תפקידים שנמשכו לאורך
ימים ולילות לעתים ברציפות וממבט לתקופה זו עולה דמותו של יוסי.
הוא מצטייר

בסריבל מכתם בשמן ובאבק, רוכן על מערכת המרכוב של הטנק,
מוזק, מגרז, בודק
ומוורא שנית כי הכל בשורה. זו היתה תקופה
שלעתים לא אפשרה זמן לביקורות
מדוקדקות אחר ביצוע הטיפולים בכלי,
ולמעשה כל איש צוות נשא באחריות לתקינות
הציוד ולביצוע הטפול שבתחום אחריותו.
יוסי כנהג דאג לתקינותה של מערכת המרכוב
וההגיו של הכלי שלו וניתן לומר כי הוא לא איכזב.
יתרה מזו, ניתן היה לראותו עובד,
עוזר ומייעץ לנהגי הטנקים הסמוכים. בי כאיש מקצוע הוא היה מקצוען.

ותכונותיו כאדם וכאיש צוות בתקופת
מלחמת ההתשה נזקפו לזכותו בעת השקולים
והמיון של המועמדים לקורס מפקדי טנקים,
ויוסי הצטרף לקורס מפקדי טנקים.
ושוב, מתוך שהיה בקרבתו גם בתקופה זו
עולה הדמות האופיינית של החבר המוכן
לעזור וליעץ. בקורס זה לומד כל איש צוות
את כל התפקידים בטנק, כי במפקד הכלי.
הוא חייב להיות בקי בכל התפקידים. אז
התגלה יוסי גם כתותחן מעולה למרות שלא

הוכשר לכך מלכתחילה. כמוכן שהוא הצטיין
במקצועו משכבר — נהג, ושימש דוגמה הן
לאלה שלמדו זאת במסגרת השתלמות בתפקידי הצוות
והן לנהגים. אין לתמוה, על-כן, כי
בשעת המבחן לפקוד על טנק, הנבחנים
נטו לבחור לנהג את יוסי.

אין להפריד את המעלות שהתגלמו ביוסי מתכונה בולטת
לא פחות, שהוזכרה כבר, והיא שבעצם יוסי לא שאף להתבלט.
את שעשה עשה במסירות אך בלי נסיונות להסב את תשומת הלב
הכללית. הוא בא כדי לרווח כי תפקידו בוצע, או כדי לשאול
אם דרושה עזרתו. בשעת שיחה מעולם לא התפרץ או ניסה
לבפות את דעותיו. אולם נטו תמיד לשמוע את שהיה לו לומר,
ומשסיים יוסי את קורס מפקדי הטנקים והצטרף למפקדי הטנקים
בגדודו נראה כי יוסי ממלא תפקיד שיועד לו זה מכבר; הנהגת צוות טנק.

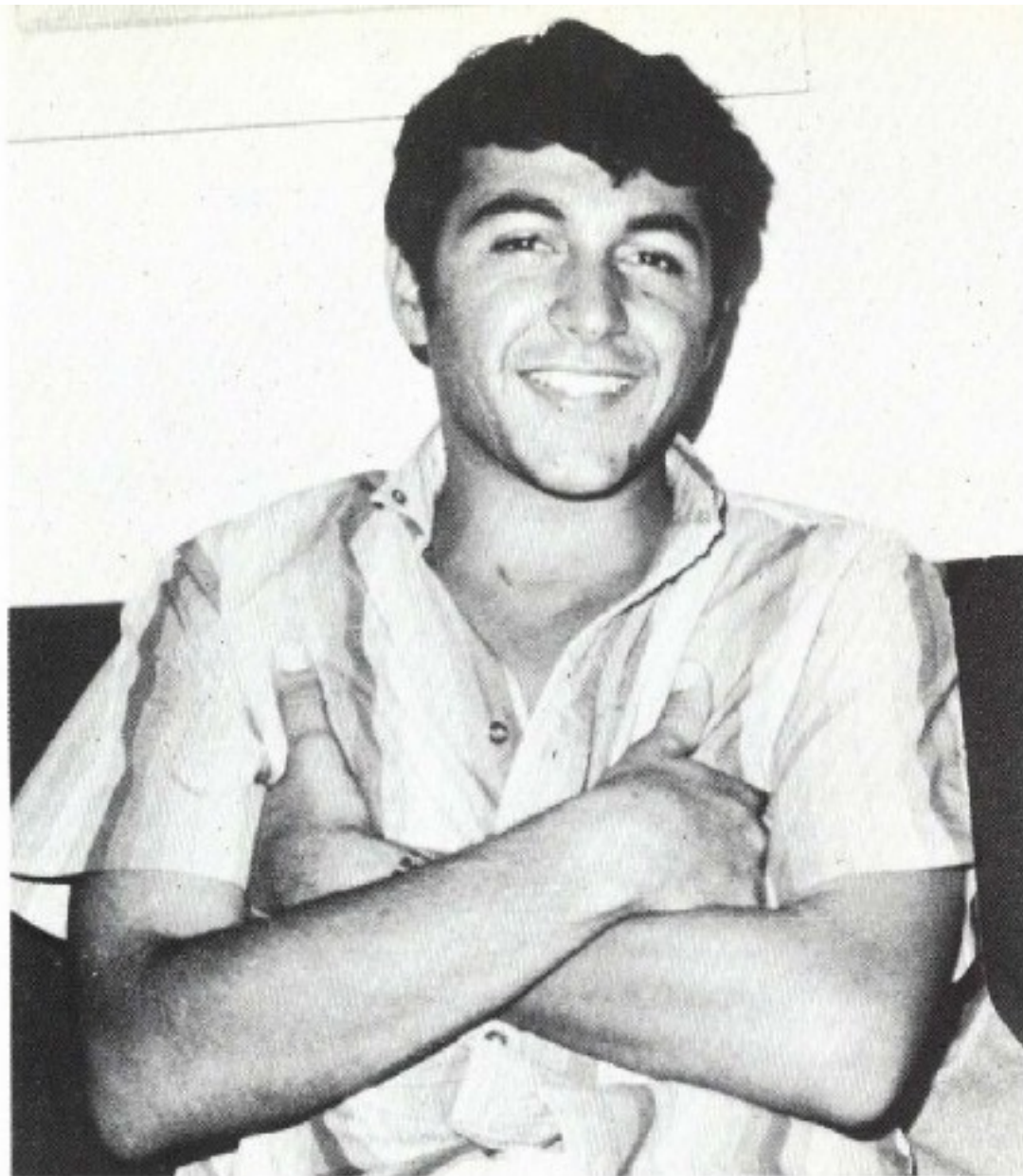

יורם: פעם, כאשר הפלוגה בה אני שירתתי סיימה אימון ועמדה להפרד מהמ"פ רפי, אשר נפל במלחמה, הוחלט לערוך טיול בן יום וחצי לנחל זויתן ברמת-הגולן. למרות שהטיול היה מיועד לסגל הפלוגה בלבד היה ברור לכולם שיוסי יצטרף גם הוא לטיול. וזאת הן בגלל החבה שרחשו לו חבריו לפלוגה והן בגלל מה שנראה לו כחיבה אישית של רפי המ"פ ליוסי. ברצוני לציין מקרה אחד בטיול זה המהווה דוגמה לאופיו של יוסי. היה זה אחד הקטעים הקשים בטיול בנחל זויתן. הגענו למפל מים בגובה 10 מ' והוחלט לנסות לרדת אותו בעזרת חבל. רפי המכין את החבל, ירד לברקו ועלה חזרה כשהוא מודיע להתחיל לרדת. החברה נגשו לשפת הצוק, הסתכלו למטה וחזרו. נראה היה שיקפלו את החבל ויעקפו את המכשול, יוסי החליט שהוא מוכרח לרדת ניגש בשקט לחבל וירד. לאחר שירד ראשון, ירדו האחרים אחריו. אותו מקרה בנחל זויתן יזכר אצלי כדוגמה המעידה על תכונותיו.

עכשיו כבר לא שורקים
 „אליהו הנביא“
 היו כמה דברים פק"ל: כדורגל
 של יום שש,
 אחר כך „סבוב נצחון“ במכונית
 אליך, מנתחים את המשחק על
 כוס קפה, עוגות בורקאס
 משנוררים „מרלבורו“
 שמזים משהו על הסטריאו.
 ובתקופת הזהר: שבת בבוקר בים
 חובה לתפוס גלים.
 הויכוח הנצחי מה עושים הערב,
 הגיחות האבודות מראש
 ל„ציד הנשים“,
 כל ההתפרצויות למסיבות.
 התאספות הגימעה.
 חולצות מקופלות שלשה רבעי
 וסיגריה בזית הפה לקשיחות.
 חומס בשוק בצלאל
 ובשלש לפנות בקר ריבים מסורתיים
 עם נהגי הטקסי (3 ליי? — סע!).
 אתה, אורי אני אצלי בבית בחופש
 לפני הצבא — תור מי להוריד
 היום את הזבל?
 ושתי הבחורות האמריקאיות.
 תקופת הילדות. החבורה.
 הבינויים והסיסמאות.
 טיפוס על העץ מאחורי הבית.
 נסיעה על אופנים חזרה מביה"ס.
 יוסי, יוסינו, ג'ו. יא אחי-איכה.
 דדי

— פרחים וציפורים, ויוסי ענה לו
 „אבל מי מממן לך את הפרחים
 והציפורים?“ בנושא האחריות לא
 היה מי שיעלה על יוסי. פעם הייתי
 עם דורית בראש־פנה, קבענו עם
 יוסי שנפגש אתו בעין שמר ומשם
 נסע לחתונה בבית־לחם הגלילית
 כשפגשנו אותו, יוסי ספר לנו
 שהחתונה תהיה רק בשבוע לאחר
 מכן, כך שהוא נסע במיוחד לעין
 שמר לקחת אותנו. כששאלתי אותו
 למה בא במיוחד אמר „קבעתי
 — אז באתי“.

זוכרת שאורי ודדי באו אלינו
 והחליטו לשחק קלפים אז אבא שלי
 נכנס אתם למטבח ברצינות ללמד
 אותם לשחק פוקר. אחרי חצי שעה
 הוא יצא מיואש ואמר: „אתם זה
 לא הולך“,
 גילה: תמיד מסודר ומאורגן ועם
 רגליים על האדמה. זה התבטא
 בשיחה ששמעתי בינו ובין אילן.
 דיברו על החיים ואיך להסתדר בחיים.
 אילן אמר: „מה אתם כל הזמן
 מדברים על הכסף ועל להסתדר
 בחיים, תראו אותי אני חי באויר

דידי: הוא אהב נורא לבשל ונהנה
 לאכול. בלילה כשהיינו חוזרים, היינו
 כל אחד בחדר שלו ופתאום ב־3.00
 בלילה הייתי שומעת מין נהמה כזאת:
 „דידי את לא רעבה?“
 וזו לא היתה שאלה, אלא קביעה.
 אם כן רעבה, בואי לאכול.
 ואז החלה ארוחת השחיתות.
 לפעמים היו באים לכאן דדי
 ואורי בלילה ומוצטרפים לארוחה.
 כשיוסי היה אוכל משהו אצלם הוא
 היה חוזר הביתה אל אמא שלי
 ואומר: „לא, זה לא זה“.
 הוא דאג לכל. היה בא הביתה בצהריים
 ומבין את הציפס בכזו הנאה.
 מבחינה זו היה קצת כמו אבי
 מתלהב מכל הענינים ואיכפת לו
 מהכל.

חני: אחד הכיפים של יוסי כפי שהוא
 הגדיר אותו היה לארח. ותמיד
 כשאומרים אירוח אני נזכרת ביוסי
 עומד באיזה ערב שבת חמסיני
 מאחורי מתקן סטייקים מרוצה
 עד הגג. מבין סטייקים. מלכה את
 האש, ולשאלה אם הוא צריך עזרה,
 הוא עונה לי: „כאן אני מרגיש
 מצוין, תרגישו גם אתם“.
 דידי: תמיד אבי נסה לתת לו
 לשתות שיהיה קצת כמוהו, פעם אני

לכתוב על יוסי — משמע להאמין ששוב לא אראה אותו, את העינים החומות התורדות, טורי השיניים הלבנות, הירך של טוב לב. ואני יושבת מול הנייר ומנסה להחיות את פניו ולא מאמינה וככל שאני מעמיקה לחשוב על דמותו, כך נדמה הדבר יותר ויותר בלתי נתפש. אתה מנסה להתכחש למות, ורק הזמן מוכיח לך שהדבר בלתי אפשרי. ומאליה נשאלת השאלה המרה, הנצחית — למה? פגשתי את יוסי לראשונה בהגיעי לגדוד. יוסי נסה אז לקבל שחרור מוקדם על מנת שלא לאחר את תחילת שנת הלימודים. ואני עדיין זוכרת את יוסי יושב ומחייך במשרד אי-שם בסיני, יושב ומסביר לי בפרוטרוט את דחיפות הבעיה, מתעמק בנוסח הבקשה על כל סעיפיה, זכורה לי בבהירות אפיזודה נוספת מתקופה זו. ערב יום כיפור, שנה בדיוק לפני המלחמה, ישבנו קבוצת חברה — מתבדחים בלשכת המג"ד. יוסי עליו כתמיד צוחק ומתבדח. מי היה מאמין כי ביום כפור כעבור שנה, תשתנה התמונה בצורה כה קיצונית. יוסי השתחרר כשבועיים לאחר מכן, ובתקופה זו שמשתי אני בחולית קשר בינו לבין החברה שנשארו. כל יום חמישי אה"צ היה מניע, מנסה לדלות חדשות וידיעות מהמתרחש בגדוד. עיקר הידידות ביננו נרקמה בתקופה זו. יוסי היה אז בלהט הלימודים החליט לגמור את השנה (בהכנה לבי"ס להנדסאים) להשיג ציונים ולהתקבל לביה"ס להנדסאים (והוא אמנם התקבל). ישב אצלי ושכנע אותי כי זו הדרך שבחר, זה המקצוע הקרוב לליבו, ממנו יפיק הנאה וספוק. במקביל ללימודיו החליט לעבוד, שלוב של יום עבודה ארוך + לימודים היתה משימה קשה אך לא בלתי אפשרית לגביו. מעולם לא קטר. להיפך נהנה מהעובדה שיש ביכולתו לעמוד ברשות עצמו, אצלנו בבית שני גברים יום יום קמים ב־5.30 בבקר לעבודה (את ידי כמעט ולא הכרתי אז אישית אך יוסי לא פסק מלדבר עליה בנאוה. ספר על הקשרים העמוקים והיחסים הנהדרים ביניהם, על הארוחות הלילות והשיחות המשותפות. כחדש לפני המלחמה, נסענו לחתונה של דודי קשת ז"ל. אירוע זה נהרט עמוק בזכרוני כי זו הפעם האחרונה שראיתי את יוסי בחברת הידורים הותיקים מהצבא, יושבים יחד מעלים זכרונות מהימים היפים בגדוד. ערב המלחמה לפני שגויס הספקנו לשוחח בטלפון. אמר שטלפן לומר שלום וסיים בברכת להתראות — להתראות בחתונה של רחל ואביחי. בזמנו צחקתי, לא רציתי להאמין שהמלחמה תהיה כה ארוכה — ולהאמין שתהא כה אכזרית. קשה לעכל את גודל האבדה, וקשה שבעתיים כאשר קרובה היא ללב.

אהבנוהו ולא נשכחנו
גילה

דידי: במשך ללימודים — בצבא הוא התחיל לחזור ללימודים וכתב למכוון לאנגלית לשלוח לו תומר. כשהשתחרר הורי נורא רצו שילך ללמוד בב"ס להנדסאים. בהתחלה

קצת התקשה בייחוד עם האנגלית. גילה, אבל היו לו אלטרנטיבות במידה ולא היה מתקבל לב"ס להנדסאים, אחת מהן הייתה האפשרות לפתוח עם יאיר בורלס עסק בהרכבת לולים. בחתונה בבית להם הגלילית הם נפגשו עם עוד חבריה מהגדוד ותכננו לפרוש עסק של לולים בכל הארץ. נדמה לי שגם עם איתן תכנן חנות לדברי תינוקות ברמת השרון.

איתן: בהתחלה חשבנו לפתוח חנות לכלי עבודה, מקצרות דשא וכלי בית מסוג, עשה זאת בעצמך. תמיד נסה לשכנע אותי שאנשים אוהבים היום לעשות הכל לבד. החלטנו למכור את המכוניות שלנו. יוסי את הפיאט שלו ואני את שני ולקנות כוסיתא טנדר.

הני: באותה תקופה היה תמיד לפני או אחרי בחינה, דבר שלא מנע ממנו כלל לקפוץ כמעט מדי ערב לת"א, ככה סתם, לראות את החברה. נהג תמיד לצחוק עלינו, העירוניים, על הצפיפות וחוסר המרחב בעיר. פעם פתח את החלון, הסתכל החוצה ו"התפעל" מהנוף — הכנין השכן. אף פעם לא הבין איך אפשר בכלל להיות בלי דשא, בלי לפתוח את החלון ולראות שמים, פרחים. אמר לי באחת השיחות שיקח תמיד מה שיבוא — רק שיהיה פתוח ופורח.

גרסיאנים יקרים,

אתם בודאי יודעים את הרגשותינו. כמה יוסי חסר לנו. אין זכרון עבר של דדי בלי יוסי, כאחים זוכרת אני אותם ואיך אפשר להזכר ביום נישואינו מבלי שיוסי עמנו. מזכרת עצומה השאיר לנו, צרור תמונות מוצלחות, שאין רואה אותן, מבלי לשאל מי הצלם. אני רואה אותו מתרוצץ בין הקהל עם פלשים ומצלמות על כתפיים. לרגע התעייף והניח הכל, וכולם מחפשים את הצלם. ראג שהכל יצליל, והתוצאות היו גדולות. בגאווה ספרנו לכולם כי חברנו צילם, אך לתמונה איתו לא זכינו פשוט לא היה לו פנאי. על תעודת רווקותנו חתימת ידו. את המתנות בסוף הערב עזר להעביר אל ביתנו. אפילו אל המקווה הוא לקח אותי. הוא לא היה רק חבר, זה היה אח. אנו אוהבים אותו מאד.

רות רות

קשה להביע רגשות במילים. תקופה יפה עברנו יחד, חויית ילדות ונעורים. תקופה שנחשבה ליפה ביותר. הערצתי את הצורה שבה קבלת דברים, בקלות וכחיוך על השפתיים. אפילו את תקופת השרות הצבאי, שודאי לא הייתה קלה, קבלת באהבה.

הזמן עובר, אולם הזכרונות נשארים. כשיום השבת מגיע יש לי הרגשה שאתה נכנס הביתה עם החיוך הקבוע על שפתיך וההילוך הרשלני. אני מסתכל על אמי ורואה דמעות בעיניה. ואני יודע שהיא חושבת על אותו הדבר. יוסי, היית חבר טוב, חבר שאפשר היה לסמוך עליו. עם לכתך נותר חלל שאי אפשר למלא אותו.

בטו

גילה: היתה בו צניעות רבה. בתקופת הצבא היה הגדוד בנופש בירושלים ויוסי בא עם המכונית של אבא שלו. היתה בחורה, רוחלה סמלת סעד, שהתרגשה קצת מכל הענין וסיפרה לכולם שיוסי בא עם שברולט. יוסי השיב: "מה פתאום זו לא שברולט זו סתם מכונית" אבל היא המשיכה בשלה: "מה אתם יודעים הוא גר בכפר שמריהו ולאבא שלו יש תחנת דלק" ויוסי מתנצל ואומר: "מה פתאום לאבא שלי אין תחנת דלק", הוא רק עובר בתחנת דלק והמשיך להתנצל כל הזמן.

אביחי: הוא לא עשה ענין מהדברים שהוא התבלט והצטיין בהם. ספורט למשל. שחיה, כדורגל, טניס. (אחד הדברים שהיה מאוד אהב היה ים). פעם כשהיו לו בחינות. יוסי בקש שאעזור לו. גם אני ניסיתי להתקבל לבי"ס להנדסאים והיו לנו בעיות משותפות. באתי אליו בבקר ואמרתי לו: "בוא נלך לפני זה לשחק קצת טניס" הוא לא נראה לי אתלט גדול, אז הרשתי לעצמי להציע לו. הוא שאל אותי אם יש לי נסיון, ענית לו ש"בטח". הלכנו למגרשים של הכפר ואחרי כמה דקות של משחק הבנתי שעשיתי טעות.

חמורה. הוא פשוט היה הרבה יותר טוב ממני. בקשתי ממנו שנפסיק, אז הוא אמר לי "מה להפסיק, הרי רק התחממנו..." וחייך.

חני: מכוניות ומכוונאות היו דברים שמקדו את תשומת ליבו. את הפיאט 600 שלו טפח, ושמר ודאג. הוא אהב לפרק ולהרכיב, לחטט ולהבין מה קורה בפנים. היה מגיע כל שבועיים עם המצאה חדשה. אף פעם לא היה מוכן להתייחס אלינו הנהגות כאל מבינות ענין. לא בנהיגה, (וראי ווראי שלא במכוונאות). תמיד טען שאין לו אמונה בנשים נהגות, שאף פעם לא יעלה על מכונית כשאשה ליד ההגה. עד כמה שזכור לי באמת לא ישב אף פעם לידו.

אביחי: יום אחד נסענו לנתניה. בדרך התחלפנו במכוניות. כשהגענו הוא אמר לי "אביחי — המכונית שלך 100% המכונית שלי היתה טרנטה, אבל יוסי כדי לא לפגוע אמר שהיא 100%. זה מוטיב שעבר לאורך כל ההכרות שלנו. תמיד ניסה להחליק ולעדר.

בכתה ה' היו אומרים ליוסי "זכוב" והוא היה מתפקע מצחוק. עם הזמן הוא נגמל מזכוב אבל המשיך להיך נון-סטופ.

לעתים רחוקות היה מתעצבן (כמה זמן אתה יכול לשבת ככה — לא לעשות כלום" או "מה הוא חושב לעצמו שהכל מגיע לו"). אך לאחר זמן קצרצר היה חוזר לחייך.

כשהיינו יושבים בחיבוק ידיים, יוסי היה טרוד ומוקסם מאיזה חפץ שאפשר להרכיב ולפרק ולראות איך זה עובד. אח"כ היה מסביר לנו בהתפעלות. בביתו היה שיא השלוח. ממש זהר. יושבים ושותים כוס קפה, מעשנים סיגריה וצוחקים. זה המקום שלו. בבי"ס יסודי אם בזמן השיעורים שמחת החיים שלו לא הובנה הרי בהפסקה הוא באמת חגג, והצטיין בכל המשחקים (זה נחשב לכבוד גדול להיות שותף איתו בג'וליס).

נמרץ תמיד. בטלה ואפס מעשה מהדברים שהיו מרגיזים אותו באמת, אבל גם היה בו השקט לראות דברים ולהתענג עליהם.

יום אחד דיברנו לפני ביתו פתאום הוא הראה לי את העץ שלפני חדרו ואמר "עץ לא נורמלי זה".

בחברתו לא היה אף פעם מתח. ההפך נעימות. אני לא חושב שמישהו אי פעם לא הרגיש נוח בחברתו. פתיחות לאנשים, צניעות. והחיוך — פשטות. מעולם לא ניסה להיות מה שהוא איננו. תמיד הוא. לא פלא שהוא הסתגל והיה מקובל בכל חברה שהוא היה בה.

גילינו המון דברים שלא ידענו. פיוט, התמונות שהוא צילם. כשקט, בצניעות, באהבה, וכל הדברים שהוא ראה. הבנה, חכמה.

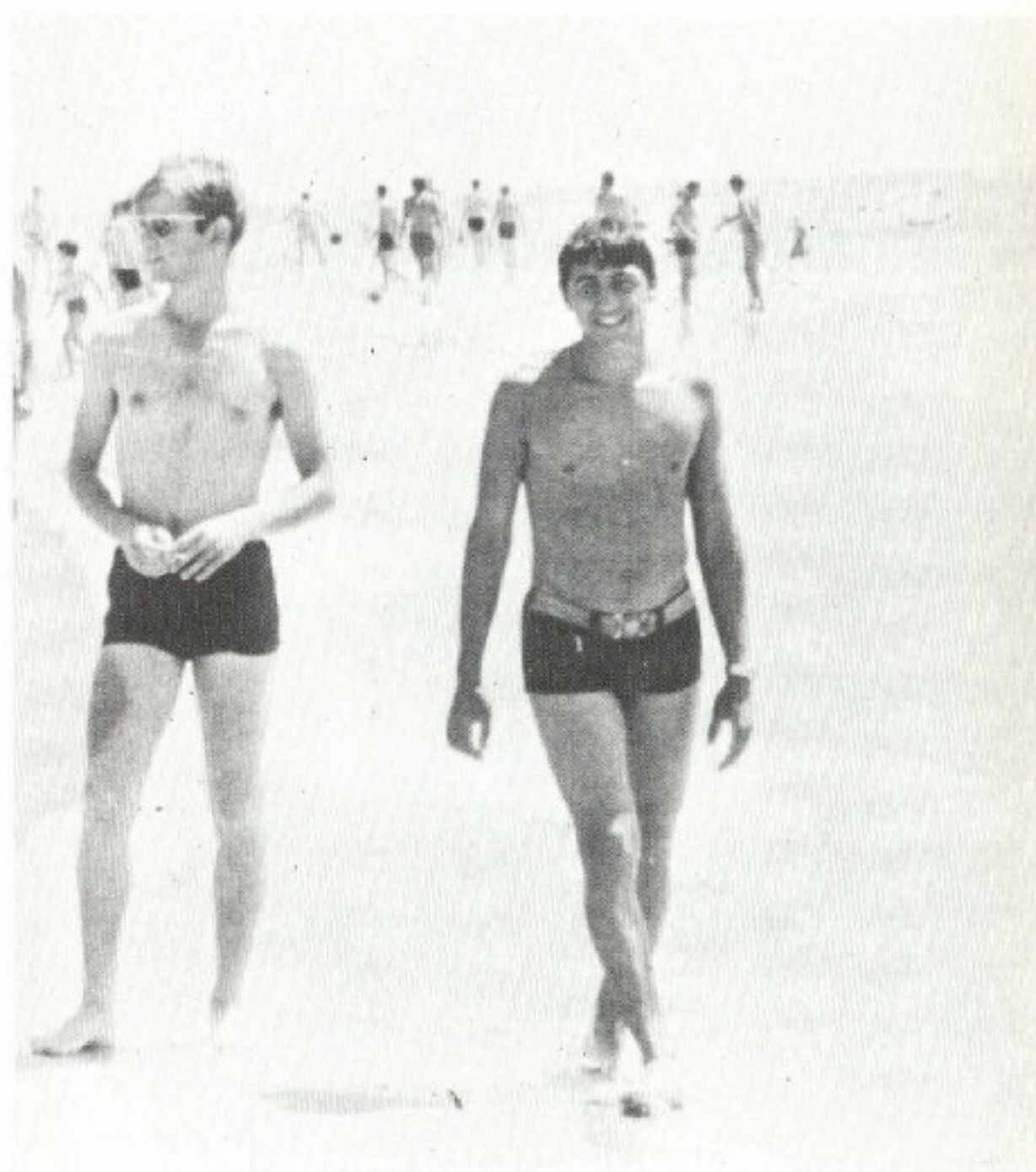
אני משער שהיו דברים שיוסי לא לקח בקלות, אבל לא זכור לי פעם אחת שהוא הוציא את זה. הכוח להחזיק הכל בפנים מחשש להעיק על האנשים מסביב. רק היה יותר שקט, מרצין פתאום.

אחת הבעיות הפופולריות שלנו היתה — הנערה. היציאות הנמרצות אל העיר והחזרה המובסת הפכה אותנו במרוצת השנים אולי לפחות מאמינים. נלווה אלינו שמץ היסוס לגבי זה ש"זה" חייב לקרות. אז התפתח סגנון הקיטורים. "איפא הן", "איפא כל היפות", "מה אתן עושות לי". איזה יאוש! כל זה מלווה בצחוק רב. אבל זה היה די רציני. אבל זה גם היה המקסימום ששמעתי את יוסי מדבר על עצמו.

תמיד זמן לאנשים אחרים. הייתי עובר ע"י ביתו בדרך מהמכלת, בוא, בוא כנס" וכבר יושבים ומעשנים סיגריה. גם בלי לדבר הרבה היינו ביחד. נסענו במכונית שלו לירושלים ורוב הדרך שתקנו. אבל תמיד הרגשתי שאנחנו ביחד. יחס לאנשים סביבו. כנות וחום. סיפרתי לו פעם שחברה שלי ואני נפרדנו והייתי קצת עצוב שסיפרתי לו. הוא לא אמר כלום, רק היה מופתע והרגשתי שהוא ממש מצטער. ממש נפגע, ממש אח.

הוא היה בן עשרים ושתיים
 צעיר מאד למראה
 כמעט נערי
 (בעיני היה כמובן גבר לא רגיל)
 מיוחד מאד.
 לא גבוה במיוחד
 לא צנום במיוחד.
 ידו היתה חזקה ומתאפקת.
 עיניו היו בולשות.
 חיכוך היה לא נקי.
 חיכוך היה מבויש ומביש.
 פניו היו עגולים וכהים
 גילותו לא היה אחיד.
 הוא תמיד התאמץ להיות שמח
 ומשמח.
 הוא היה שייך לאלה שזלזלו בנימוסים
 הוא היה בעל הומור נוגח,
 תום עדין.
 אופטימיות עצובה.
 הוא היה מוכן להניח את הנדבך
 האיתן הראשון במאבק למען...
 הוא היה מוכן לשמוע לתביעות
 שאיש לא ברה להן אוזן.
 הוא לא אפשר לאחרים לדוג
 במים עכורים.
 הוא היה מאותם בחורים אשר להם
 עצבים עשויים מחוט שפגאט.
 הוא שפניו היו חיוך.
 הוא שדבר דברים מעטים ויפים
 והוא שרצה שהכל יהיה מאורגן
 ושלא יהיה ברדק, שיהיה
 שיהיה תיאום, ושלא תהיה שאננות.
 לא היה בו ולו מעט מזער
 מן ההתנשאות התמימה או הנלעגת
 המאפינת את פרחי החיים
 אולי חסרו לו דברים,
 אך מעולם לא חסרו לו חברים טובים.

משה בטט

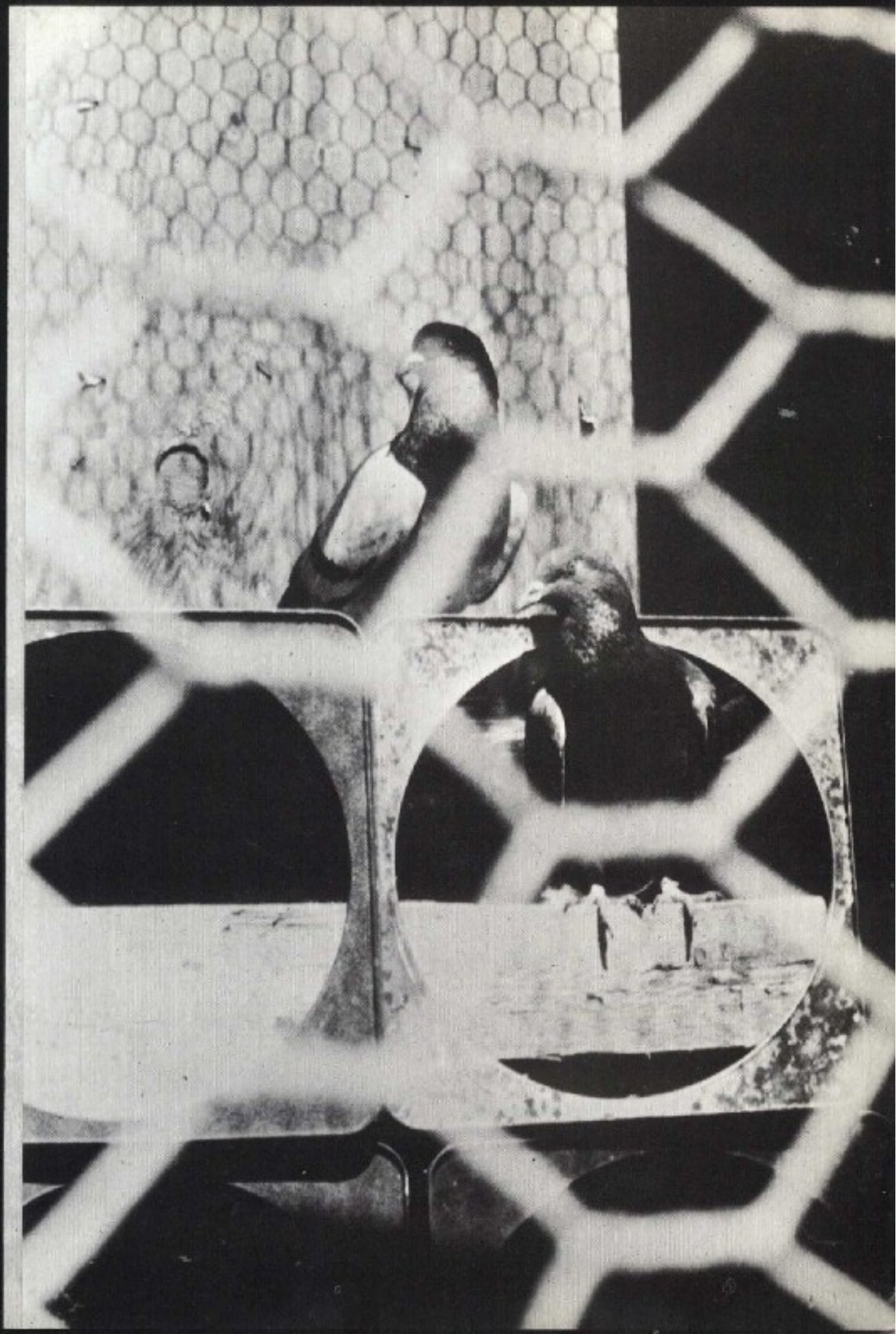

101' 3030

מכתבים de יוסף

14.8.68

שלום אמא ואבא היקרים.

ביום ראשון בבקר בשעה 6.00 אמרנו לדידי שלום, היא נסעה למחנה ואל תפחדו היא לקחה מגבת ומשחת שיניים. היא כבר הספיקה לשלוח לי גליה ובה היא אומרת „אני מבלה יפה, האוכל טוב ואל תדאגו“. מחר יום חמישי אני נוסע עם צילה ונתן לבקר אותה. בשבוע שעבר היו אצלנו אורחים בלי „עין הרע“ שרה הילדים ברכה ורני. אמא, אל תפחדו בדבר הלימודים שלי. אני מתכוון לבחינה ודידי לפעמים מדפדפת בחוברות כמו שכל ילדה היתה עושה אילו הוריה היו בחו"ל.

אני כותב את המכתב הזה אחרי ארוחה דשנה של „גבץ“ לבטח תתגעגעו למאכל הלאומי שלנו — לאבטיח אדום ומתוק.

סיף סיף מצאתי פתרון למנוע שלי. אינני רוצה שתקבלו שוק אבל המנוע נמצא אצלי בחדר מעל לשולחן הכתיבה. אמא ואבא, אל תשלחו לנו גליות כל כך יפות זה יהיה לטובתכם, כי בזה אתם מגרים אותנו לנסוע לחו"ל. סבתא מוסרת דרישת שלום ולהתראות.

יוסי דידי סבתא

יש לי ידיעה חשובה להודיע לכם ושכחתי לכתוב זאת בעמוד הראשון. שני מיגים מסוג מיג 17 נחתו בשדה תעופה בצפון הארץ. הם היו מיגים סוריים. בהודעה הרשמית אמרו שהם נחתו לאחר שנגמרו להם הדלק והם חשבו בתחילה שהם נוחתים בלבנון.

15.12.69

אמא אבא ודידי שלום.
אולי אתם חושבים שיש לי הרבה מה לכתוב, אבל לאמיתו של דבר אין לי שום דבר מה לכתוב. השפשופים נעים. ביום חמישי אנו יוצאים לסדרה בת 10 ימים, כך שביום שבת לא אהיה בבסיס וגם שבת הבאה אולי לא אהיה בבסיס, כך שאין לכם מה לבוא. אני אחזור הביתה, אולי עוד 3 שבועות. בינתיים עד למכתב הכא להתראות. ד"ש לכולם.

יוסי

תשלחו לי סמרטוטים.

16.12.69

אמא אבא ודידי שלום,
אנו צריכים לשלוח היום מכתבים בפקודה לכן אני שולח מכתב אחד אחרי השני. את המכתב אני כותב בהפסקה של 5 דקות בשעור מד"ס (אמון גופני) ולכן אין לי זמן לכתוב. ד"ש לכולם.

יוסי

17.12.69

שלום אמא אבא ודידי,
אני כותב מכתב זה בחיפזון רב לכן אכתוב רק מה שאודקק למשך הסדרה:—

1. יותר חבילות
2. בטריות לפנס. אם אתם לא יודעים איזה פנס יש לי, תקנו פנס חדש פלוס בטריות שמתאימות לו.
3. עשר לירות.

נשיקות
יוסי

אמא אבא ודידי שלום שבת 20.12.69

שבת, מה אומר לכם — יום גדול אחרי שבוע של פעילות בשדה, מסעות מטווחים ועוד. אתה מתחיל להריח את השבת ואז טוב לך. אינני יודע אם אתם יודעים מה ערכה של השבת, אבל אני בטוח שאילו אתם הייתם גם בשדה שבוע שלם גם אתם הייתם יודעים מה זן שבת. איזה כיף חיים לשבת בתוך האוהל ולא לעשות שום דבר. אוהל, גם בן אוהל. גובה $\frac{1}{2}$ מטר ו"א רק לשכב בתוכו. ולהתהפך על הצד השני, זה גורר אחריו את הריסת האוהל (בל נגזימה, אבל...).

לדבר אחד אני מתפלל שלא ירד גשם. השמים מעוננים. כלילה קור כלבים ואם אתם מתלוננים מה אני צריך להגיד, יש לי רק סודר ומעיל. כפפות אין לי אבל כובע גרב למזלי יש לי. למזלי הרב לחברי באוהל הגיעה חבילה ודברים טובים בתוכה.

אני רחוק מכם כבר שבועיים ימים ועוד לא קיבלתי חבילה (לא יפה) האוכל בשדה גרוע אבל תתפלאו אני מחכה לאוכל ואוכל כל מה שנותנים כולל פירה ומבקש אפילו תוספת. כן זהו המצב, פשוט רעבים. לך סבתא, יפה מאד שאת דואגת לי אבל אין צורך, פשוט תשלחי לי מלוחים ויהיה לי טוב. אני מביט לך. לכולם שלום ולהתראות בעוד שבועיים (מקוה).

יוסי

שבת 27.12.69

אמא אבא ודידי היקרים שלום!

אני נמצא עכשיו בסדרה קרבית במלוא מובן המילה. אוכלים מנות קרב ונשארים תמיד רעבים, נשארו לי עוד 4 ימים לגמור את הסדרה וביום חמישי אנחנו כבר בבסיס. אני לא אגיע הביתה בשני לחודש כמו שכתבתי אלא ב-9 לחודש — בשנה הבאה.

אתמול קבלתי מכם 2 חבילות. תיכף אפשר לראות שאתם חכמים גדולים. הפנס ששלחתם לי היה דלוק כל הדרך ונשארה לי רק הבטריה הרזרבית. אבל הקדמתי רפואה למכה וקניתי אני בעצמי 2 פנסים, כך שאפשר לסלוח לכם. הנקניק ששלחתם לי זה פשוט רעיון נפלא, כי תמיד רעבים פה. אז יש מה לאכל כשבאים לנות לחמש דקות באהל.

אספר לכם קצת מה עושים פה. ב-4.30 השכמה — קור כלבים. 5.00 ארוחת בקר. חושך אימים לא רואים מה שאוכלים אבל אוכלים בלי בעיות. מ-6.30 יציאה לאימונים כאשר את אוהל מפילים ומסחים אותו בשיחים וכמו שאמרנו אימונים כולל פק"ל על הגב (תרמיל גב) חגור ונשק. בקצור משקל של 15 ק"ג על הגב. ארוחת צהרים ולפעמים מנוחת צהרים, אם המסדר נשק היה טוב. לאחר המנוחה יציאה לאמונים עד 5.00. ארוחת ערב. ב-7 יציאה לאמונים, ריצה של 3 ק"מ לפדלאות וריצה של 6 ק"מ לרציניים יותר. לדאבוני הרב אני בקבוצה הרצינית יותר. אבל שריון זה שריון, ולכן יש לנו 5½—6 שעות שינה בלי שמירה.

אני שלחתי לכם מכתב שתשלחו לי תחתונים ארוכים וכפפות, אבל אני רואה שהמכתב לא הגיע אליכם, אבל אין דבר, כאשר אבדנו אבדנו.

היום שבת, שבת מנוחה. מה אומר לכם, יברך האל את מי שהמציא את השבת. שוכבים באוהל המצוקמק ושומעים שירי נפקדות. ודאי אינכם יודעים מה זה שירי נפקדות, אז אומר לכם — אלו שירים קיצוניים וברגע זה אני שומע את מצעד הפזמונים הלועזי השנתי, מקום 12 — שיער.

לדידי,

עכשיו קבלתי את המכתב שלכם. אז אומר לך משהו — נצלי את הזמן עד הטירונות תתפרפרו כמה שיותר מבית הספר אבל בלי להגזים.

אפשר להופיע פעם בחודש כדי שיראו וייראו המורים.

כמו שאמרנו להתראות ב-9.1.70 — שבת.

נשיקות

יוסי

שבת 3.1.70

אבא אמא ודידי שלום!
אני יושב על המיטה ומנסה למצוא
מה לכתוב. אני סתם מקשקש על
הנייר כדי להעביר את הזמן.
היום אני כבר חדשים בצבא. זה
עבר כלא היה. נשאר לי לשרת
בטירונות עוד שלושה שבועות
וגמרנו עם כל הטרטורים.
איר היה הסילבסטר? היתה לכם
מסיבה או שסתם הלכתם לסרט,
או ביליתם בבית? בכל זאת
שלושת האפשרויות האלו טובות
משלי. אני בילית אותנו בריצת לילה,
נחמד, לא? אבל מה, התרגלנו.
ביום רביעי 31.12 גמרנו עם הסדרה
ועשינו מסע של 35 ק"מ שנקרא
ה"מסע האדום" (יעני מסע קרבי).
חורנו כל אחד עם יבלות אבל זה
עבר.

עכשיו אני יושב ומהכה שיגירו לי:
גרסיאני, ההורים ליד השער. אבל
אל תקחו ללב.

המכתבים שאתם כותבים לי הם
טובים ויפים אבל מפתים מאוד.
דחילק, תתחשבו בכך-אדם, ואל
תגזימו. למשל אתם מספרים לי
שאתם קמים ב-11.00 ואוכלים שני
טוסטים, זה לא מרגיש? אבל אל
תקחו ללב. הכל חיות — בעקר
אל תפסיקו לשלוח מכתבים
וחבילות. זה פשוט נחמד לקבל מכתב
בחבילה.

אני עוד לא קבלתי מה שבקשתי
(תחתונים ארוכים וכפפות). למשל
אתמול, יום ששי, היתה לנו בלילה
שמירה בסיסית והייתי זקוק לזה.
אבל מה שהיה היה.

להתראות כ"9 לחודש יוסי

18.1.70

אמא אבא ודידי היקרים שלום!
איך מרגישים? ודאי טוב. גם אני מרגיש טוב, ביחוד כשאני נזכר שבועות
אנו מסיימים את הטירונות.
היום היה לנו מסדר מפקד. הבסיס (מב"ט). 3 ימים אנו עובדים על המסדר הזה
ולבסוף המפקד נבנס, רואה הכל בסדר והולך בלי להגיד מלה. כל זה בשביל
5 דקות...
שילחו לי יותר חבילות, לפחות 2 בשבוע ומכתבים.

להתראות יוסי

נ.ב. ד"ש לכל החברה אם הם יגיעו הביתה בשבת הקרובה.
אמא אבא ודידי שלום!

22.1.70

מה אימור ומה אספר — אין הרבה. אבל נשתדל להאריך את הדברים. כמו
שאמרנו גומרים ביום שלישי את הטירונות וביום שני יש מסיבת סיום. לפני
יומיים היה לנו בוחן מסלול מכשולים, עברתי אותו ב-9 דקות 43 שניות.
המכסימום הוא 11 דקות — ז"א הכושר שלי משביע רצון. החבריה מרגישים
מצוין לקראת סוף הטירונות — (וגם אני).
דידי, מה עם הרכילות שלך, מה שלום מיישיק אורי ובטי
אחרי הטירונות יש לנו אולי רגילה — ז"א חופש של 10 ימים.

להתראות

יוסי

24.1.70

אמא אבא ודידי היקרים שלום!
שבת, השעה 4.30 אחה"צ, קמנו משינה עמוקה לאחר שחרפנו כל היום.
זאת אומרת מ-8.00 בערב יום ששי עד 8.00 בבקר שבת. ארוחת בוקר, הולכים
לישון ועד 12.30 חורפים (ז"א יושנים) אוכלים צהרים וכאמור הולכים לישון
עד עכשיו. בקיצור זאת היתה שבת של חלום. כל היום יושנים, אפילו בבית לא
ישנתם ככה. מקנאים אה?
בדייק עכשיו שומענו תוצאות הכדורגל והייתם צריכים לראות את כל הקטנים
מתרוממים מצעקות שמחה לאחר שמכבי ת"א ניצחה 5:0 את הפועל בדרכי
ואת אוהדי הפועל מתכרבלים בתוך השמיכות מרוב בושה.
בקיצור המפקד שלנו אוהד הפועל ת"א ונראה איך הוא יופיע למסדר כאשר
הפסיד את כל ההתערבויות שלו עם החברה. ביום שלישי אולי אני אבוא הביתה
לחופשה של 4 ימים ועד אז

להתראות יוסי

16.2.70

אמא אבא ודידי שלום!
סוף סוף אני לא נמצא בבטי"ר (בסיסי טירונים) אבל המעב לא השתנה במקום
החדש. עושים לנו מסדרים נוספים כמו בטירונות וזה נורא מרגיז — אני
לומדים כל היום כמו בבית ספר ומבחן על כל שעה.
אם אתם עוד לא יודעים אני נמצא בבית ספר לשריון ולבקר אותי אפשר
רק ביום שבת בין השעות 10.30 — 12.30. יהיה רצוי אם תשלחו לי כסף
חבילות ובמה חפירות סגריות טובות... העיקר שכחתי לספר לכם. יום לפני
שיצאנו מרפיח אני ועוד 4 חברה התפרפרנו מעבודות רס"ר ועבודות מטבח.
והיה לי משפט צבאי כמו לעברין, תארו לעצמכם. בסוף קבלתי 10 לירות קנס.
יצאתי בזול כי אחרים קבלו 15 ימים מאסר ע"ת למשך שנה.

יוסי

23.4.70

אמא אבא ודידי שלום!
מה נשמע בארץ? הולכים לים
לפחות? אני גם כן משתזף אבל עם
הרבה אבק וחול. אני מרגיש מצוין
אבל האוכל פה כמו בכל מקום,
גרוע. לכן תשלחו לי הרבה חבילות
ומכל טוב ולפעמים גם 2 חבילות
בשבוע.

להתראות

ד"ש לחיים וגם לרני

יוסי

25.4.70

אמא אבא ודידי שלום!
אני מרגיש מצוין ביחוד אחרי
שעברנו ממגורי האוהלים למבנים.
מבנים אלה הם מבנים טרומיים
מיוחדים. הקירות עשויים
מאלומיניום וקרטון. אנו ישנים
4 אנשים בחדר ומעל כל מיטה
ישנה מגורת לילה מאותו הסוג
שאצלכם בחדר השינה ונוסף לזה
קיבלנו מיטות חדשות מגומי אויר.
רק דבר אחד לא בסדר פה —
האוכל. אנחנו כמעט לא אוכלים
לכן שילחו לי חבילות. היום ניסיתי
להתקשר אליכם ואל צילה הלוי,
אבל אף אחד מכם לא היה בבית.
חבל. ד"ש לרני ולחברו הצב.
אמא, תשלחי לי סדין ומשהו
לשפתיים היבשות.

להתראות יוסי

1.5.70

אמא אבא ודידי שלום!
השעה 10 בלילה ואני כותב לכם את המכתב מתוך המטה אחרי שהתקלחתי. ניפחתי את הכרית שלי ונשכבתי לישון כמו מלך על הסדין ששלחתם לי. האוכל פה השתפר. למשל אתמול היתה לנו ארוחה חגיגית עם מנה ראשונה, מנה עקרית ו-3 מנות אחרונות, בקבוקי שתיה ויין ולסיום כוס קפה. היום טלפנתי אליכם, אבל לא הייתם בבית. הייתם בים? עכשיו אני הולך לישון.
לילה טוב.
תשלחו לי סמרטוטים.

להתראות יוסי.

28.5.70

אמא אבא ודידי שלום!
אני מרגיש מצוין, סוף סוף אוכלים טוב. גם ישנים טוב לפעמים. היום למשל הלכנו לישון ב-7.00 אבל ההשכמות שלנו כל יום הם ב-4.30. מה נשמע אצלכם בבית? אני מקוה שאבא מרגיש הרבה יותר טוב ושללא יעשה הרבה בעיות. אני חשבתי שאוכל לבוא השבוע הכיתה אבל זה לא יתקיים, ואולי אני אבוא בעוד שבועיים ליום שבת. בינתיים אתם יכולים לשלוח חבילות אבל עם יותר דברים לזלילה, למשל בוטנים, ופלים ועוד ולא בשר ונקניק. אני עוד לא גוע ברעב פה.
אמא תשלחי לי 10 לירות.

להתראות יוסי

21.6.70

אמא אבא ודידי שלום!
ראשית אני מתנצל שלא כתבתי ולא עלצתי לכם כבר הרבה זמן. פשוט לא היתה לי הזדמנות (ולפעמים קצת מתעצלים). העקר איך אתם מרגישים? מה שלומך אבא? אצלי חוץ מזה שאתם לא שולחים לי מכתבים וחבילות הכל בסדר. ...דידי, מה נשמע אצלך, איך החופש הגדול? מבלים? אין לי ספק שאת יודעת לבלות. אם את יכולה תבלי גם בשבילי, ואם אפשר לשאול בסוגרים כדי שאמא ואבא לא יראו כי אולי לא ספרת להם. איך היתה התעודה? אני מקוה שהיא טובה, אבל בטוח שהיא חלשה אל תקחי לב. העיקר שעולים לכתה הבאה, זה החשוב שבדבר. אנחנו כבר גמרנו כמעט את כל האמונים. אני מקוה להיות בבית לסופשבוע אחד כי רגילה כמעט בטוח שלא תהיה לנו. ליוסי תמסרו מזל טוב וכל הקשור בזה ובעוד 5 שנים אני רוצה לראות אותו בשריון.

להתראות
מיוסי

3.7.70

אמא אבא ודידי שלום!
אני שולח לכם מכתב זה עם אחד החבריה שיצא הביתה דרך דואר אזרחי כדי שיגיע מהר יותר. אני מרגיש טוב. מה נשמע אצלכם? ואיך אבא מרגיש? אני מקוה שטוב. אני מקוה גם שלא ספרתם לסבתא היכן אני נמצא אחרת היא לא תישן בלילות...
...תשלחו לי כל שבוע, חבילה וסגירות, טיים".
להתראות ודי'ש לכולם.
תשלחו ספרים!

יוסי

7.7.70

אמא אבא ודידי שלום!
השעה 11.00 כל אנשי הצוות חורפים (יושנים) או קוראים. הכל שקט מסביב. מדי פעם מופיע איזה מטוס ומפציץ בצד השני של התעלה. אני כאמור כותב לכם מכתב.
מרום שעמום הפכנו לבטלנים כאלה שאפילו לא מטפלים בטנקים כמעט. כל היום ישנים ובלילה עושים מה שעושים. אבל אל תדאגו לא דברים מסוכנים. אנחנו נמצאים אי שם באחד המעוזים. החבריה כאן נחמדים מאד, אנחנו מקבלים אוכל לא רע, אבל זה לא אומר שאני מותר על החבילות שלכם. המים של התעלה מזכירים לי את הבריכה וכל רגע יש חשק לקפוץ למים.
אנחנו ישנים בלילה וביום על הטנקים. תתפלאו לדעת שזה די נוח, ביחוד כאשר הטנק מתחמם ביום ובלילה לא קר לך לישון בתוך הטנק.
כדי שתהיה לכם הרגשה טובה, אז מאז שהגעתי לכאן אני עוד לא יודע מה טעמה של הפגזה מצרית.
להתראות
מקוה בקרוב...

יוסי

אמא: תשלחי לי בטירות לטרנזיסטור, סכיני גידוח, סבון, תושפז משחה, ואל תשכחי סיגריות טיים וגפרורים.

9.7.70

אמא אבא ודידי שלום!
אף על פי שכתבתי לכם מכתב לפני יומיים ואפילו עוד לא שלחתי אותו מסיבות שונות, אני כותב לכם מכתב זה שיגיע עם הקודם. פשוט משעמם לנו ואנו מחפשים רק מה לעשות.
ברגע זה אני שומר והחבריה ישנים. השעה 8.30 בבוקר אתאר לכם כיצד הם ישנים:
הטען קשר מניח את ראשו על מושבו ואת גופו מניח על הפגזים וישן שנת ישרים. התותחן, אם הייתם בסרט אין כמו פלינט אתם זוכרים בודאי איך שהוא ישן על שני כסאות כאשר את הראש הניח על כסא ואת הרגליים על כסא שני ובאמצע חלל ריק. כך גם התותחן. את הראש מניח על מושב המפקד ואת חצי גופו התחתון על מושב התותחן. המט"ק (המפקד) משתרע במקומו בתוך תא הנהג. אני עדין לא יודע איך הוא יכול לישון כי את הרגליים אי אפשר לפשוט קדימה ולכן אני עדיין היחיד בטנק מאנשי הצוות שלא יכול לישון טוב בטנק, אבל גם זה יעבור.
שלשום עברנו את טבילת האש הראשונה. זה לא היה משהו מיוחד. בסך הכל הפגזה של 20 פגזים על המוצב לעומת 300 פגזים שמקבלים המוצבים הצפוניים כמעט כל יום — זה לא נורא.
אתמול בקר אצלנו הסמח"ט והבטיח שנקבל צידניות לקרח, משחקים שונים שאנשים תורמים ועוד. אנו נוכל לטלפן מהמוצב כי הדואר הניח קו טלפון אבל אין מגבר לכן אי אפשר לשמוע. אז אולי בקרוב אני אטלפן.

להתראות בקרוב
יוסי

21.7.70

אמא אבא ודידי שלום!
מה אומר ומה אספר. פשוט אין מה לספר. משעמם. שלשום הגעתי בשלום. אפילו שאחרתי קצת בהשכמה. אין מה לדאוג.
אני מקוה שרשמתם אותי לבית ספר ונתתם להם את הכתובת שלי. אבל כתובתי השתנתה ל... כמו הקודמת.
כשתשלחו לי סגריות, תשלחו גם גפרורים, ואל תשכחו פלחי אשכוליות ומברשת שיניים.
להתראות
ברחוק מקוה בקרוב
יוסי

26.7.70

אמא אבא ודידי שלום!
אני מרגיש מצוין. קצת חם ואין בריכה להתרחץ אבל זה לא כ"כ נורא. בזמן האחרון אסור לנו להתקלח במקלחת. ודאי תגידו אסון, ממש נורא. אבל אנחנו מתקלחים עם גריקנים ע"י הטנקים, כאשר כל אחד שופך על השני מים, נחמד, לא?
אני עוד לא קבלתי מכם אף חבילה אחת ולא מכתב. אני רוצה שתשלחו לי משחת גלוח ספריי וגם תוש"פ ספריי. מה עם האנגלית שלי?

להתראות בקרוב
ד"ש לכולם
יוסי

1.8.70

אבא אמא ודידי שלום!
יום שבת השעה 5.45. השמש עומדת לשקוע בפאתי מערב. הסידורים האחרונים ללילה נשלמים. איך היה כבריכה היום ומה אכלתם לצהריים? אני לא מנסה לתאר לעצמי. אני למשל אכלתי צ'ולנט וסלט ביצים עם תפוחי אדמה אבל קוקה קולה קרה כמו שלנו יש. בטח אין לכם, ולפעמים גם בירה קרה. אנחנו מקבלים קרח בשק"ם באופן רצוף כך שזה לא כל כך חסר לנו לפעמים, וזה בעצם כמעט תמיד, ההספקה מתאחרת אז אין בזמן קרח, אבל לכל טוב יש גם רע.
ויחד עם זה אנחנו מקבלים גם תפוזים בכמות די רצינית כך שיש לנו גם תפוזים קרים, ואם לא די בזה, יש לנו טרמוס גדול שמכניסים בו מים קרים עם תרכיז לדידי, היום ה-1.8 עד ה-16.9 יש לך די וחותר זמן לקנות לי מתנה יפה.

להתראות יוסי

4.8.70

אמא אבא ודידי שלום!
מה נשמע אצלכם? אצלי הכל בסדר — כרגיל, ושקט. וכמו תמיד משעמם,
אבל משתדלים להפיג את השעמום ע"י משחק שש"ב שהוא הפופולרי ביותר
כאן.

מהפליי-בוי שהיים נתן לי גזרנו את כל התמונות והדבקנו אותן על הטנק.
כל הקירות מכוסים בתמונות נחמדות, וביחוד תא הנהג שלי. בקצור חסר לנו
קלפים, רולטה ושפנפנות אמיתיות והטנק יהפך לקוין. מה עוד שיש לא חסר
לנו ואצלי בתא שורץ תמיד בקבוק ואפשר להגיד שאני ישן טוב בלילות.
אני נהפכתי גם להיות השק"מיסט של המחלקה, אני מארגן את השק"ם,
קונה בקביקים ועוסק במסחר שנגמר לי בהפסדים. לא חס וחלילה בגלל
שלא משלמים לי אלא שאני מבזבז הרבה כסף על שתייה...
בקשר לפלקט אתם יכולים לעשות מה שאתם רוצים בתנאי שזה יהיה יפה.
להתראות בעוד....

יוסי

נ.ב. מה עם כל הדברים שאמרתי לכם לשלוח לי!

9.8.70

אמא אבא ודידי שלום!
סלחו לי על זה שאני כותב על דף מלוכלך אבל זה מה שיש לי כרגע.
...נו, מה דעתכם על שביתת הנשק? בטח מרוצים. אפשר להכין אתכם אבל כאן
השעמום גדול, אצל החבריה שמחים ולא נמצאים במתח נפשי כמו מקודם.
שלשום ראיתי סרט לא רע, ג'יימס בונד 007 — ד"ר נו". היום קבלנו מהועד
למען החיל צידניות וזה לא רע.
מה עם האנגלית שלי עוד לא קבלתי אפילו מכתב אחד מהם.
תודה בשביל החבילה השניה שקבלתי.

להתראות

יוסי

12.8.70

אמא אבא ודידי שלום!
היום קבלתי מכם חבילה ותודה רבה לכם, יחד עם זאת קיבלתי גם חומר
מבית הספר. אין לי הרבה מה לספר לכם חוץ מאשר אני מרגיש טוב והכל
בסדר אצלנו. אני הקדשתי את שעות הבוקר ללימוד באשר לא חס בין
השעות 6.00—10.00.
אני צריך שתשלחו לי מעטפות חומות גדולות ומהדקים מהר ככל האפשר
וגם מחברת רגילה ובלוק מכתבים גדול.
אמא, אני שולח לכם את זמן פרעון התשלומים.

להתראות

אני מקוה בעוד שבועיים

יוסי

7.9.70

אמא אבא ודידי שלום!
מה נשמע? אצלי הכל בסדר. מרגיש מצויין. מכיוון שהיום צלצלתי אליכם
הביתה אין לי הרבה מה לכתוב ולשאול אותכם. פשוט אין לי מה לעשות
ואין לי חשק לישון. אז אני כותב אליכם מכתב מרושל על רגל אחת לאורה
של עששית נפט ושומע את מצער הפזמונים.
אבא, מצידי אתה יכול לדבר עם צ. בענין קורס מטק"ים אבל אל תעשה מזה
רעש גדול אלא בעדינות ואם אתה לא יכול אז אל תעשה את זה.

להתראות

יוסי

11.1.71

אמא אבא ודידי שלום!
אצלי הכל בסדר, מרגיש מצויין. איך אצלכם? אני מקוה שהכל בסדר
מאז שהלכתי.
אין לי מה לכתוב עוד לכן אני מסיים.
אל תשכחו לשלוח לי את הטרגזיסטור (הקשרו טוב את החבילה).

להתראות
יוסי

4.2.71

אמא אבא ודידי שלום!
אני מרגיש מצויין, אף על פי שאנחנו לא יוצאים השבת מסיבות מובנות. כרגע
אני נמצא בשק"ם ואוכל דברים טובים, שותה קפה ואוכל מצופים. אתמול
קבלנו משכורת. כרגע אני עם 65 ל"י, הספקתי לבזבז פילם שלם. אל תשכחו
לקחת את התמונות מהצלם ותכתבו לי איך הם יצאו. אתם יכולים לשלוח
גם חבילה כי יתכן מאד שאני לא אבוא גם בשבת הבאה.

להתראות
יוסי

6.2.71

אמא אבא ודידי שלום!
שבת. השעה 1.35 בצהריים אחרי ארוחת הצהריים. כמובן אכלנו חמין, הפק"ל
התקני בצה"ל לשבת. אנחנו נחים טוב היום לקראת השבוע הבא שנעשה
אותו בשורה.
מה נשמע אצלכם? אצלי הכל בסדר אף על פי שאני לא אבוא בשבת הבאה
ואולי בכלל לא אצא עד סוף הקורס כי אולי מקצרים לנו את הקורס,
אבל כל זה לא בטוח.
תשלחו לי את התמונות שאני והחברה שלי מופיעים בהם מהפילם שנתתי לפתוח
אני מרשה לכם לשלוח לי יותר חבילות ורצוי שתשלחו.
נ.ב. אמא, הקופסא שנתת לי עם העוף עוד אצלי. אל דאגה, זה עוד יגיע אליך.

להתראות יוסי

1.3.71

אמא אבא ודידי שלום!
מה נשמע אצלכם? אצלי הכל בסדר. מרגיש מצויין, גם במקום החדש ביחוד
כשאתה סמל — אז מרגישים קצת יותר טוב.
דבר אחד עוד לא התרגלתי זה לשמוע שקוראים לך „המפקד“ או סמל יוסי.
זה נחמד, לא?
אני מקוה שבבית הכל תקין והחולים מחלימים ואם עדיין הם חולים תמסרו
להם החלמה מהירה ממני.
אבא, הזמנתי אצל הצלם ערשה ששומרת על הערשה המקורית של המצלמה,
— אל תבהל, זה לא יקר, תקח אותה בשבילי.

להתראות
יוסי

31.3.71

אמא אבא ודידי שלום!
מה נשמע אצלכם? אני מרגיש מצויין אבל יש לי קצת מצב רוח כי מחר הייתי צריך לצאת לשבוע אבל זה שונה, ורק בשבוע הבא אני אהיה בבית וגם זה בספק, כך שאל תחכו לי לסדר.
תשלחו לי חבילה טובה השבוע ותשלחו גם מכתבים. תמסרו לחיים ולברכה שלום ותבקשו בשבילי מכנסי ג'ונס בצבע יפה.

להתראות
יוסי

21.4.71

אמא אבא ודידי שלום!
בהודמנות זו שכמה חברה יוצאים הביתה אני כותב לכם ומוסר לכם דרישת שלום. ביום רביעי שעבר הגעתי עם אוטובוס לבסיס כמו שתכננתי. פגשתי באוטובוס את אורי מר"ג והוא מוסר לכם דרישת שלום.
אני יוצא לחופש בעוד שבועיים, כלומר ביום ראשון אחרי יום העצמאות. עד אז להתראות
ד"ש לרני (אחי)

יוסי

2.6.71

אמא אבא ודידי שלום!
מה נשמע? אצלי הכל בסדר, חזרתי בשלום לבסיס ביום שני ויכול להיות שלקראת ה-15 לחודש אני אהיה בבית. מה שלום הים והברכה, איך דידי גמרה את הבחינה בגיאומטריה?
אל תשכחו לשלוח לי את התמונות שחזרו מפתוח. זה הדבר הכי חשוב.
להתראות
יוסי

6.6.71

אמא אבא ודידי שלום!
קודם כל יום הולדת שמח לדידי, מה נשמע אצלכם? אני מרגיש מצויין, עוד לא קיבלתי מכם את החבילה עם התמונות אבל אני משער שהיא תגיע מחר. אני אבוא לקראת ה-15 לחודש הביתה, אבל זה לא יהיה לשבוע אלא ליומיים שלושה. מה שלום הפטיפון? אני מקוה שקניתם תקליטים חדשים וטובים. תזהרו בהפעלת הפטיפון, אני עוד רוצה לשמוע אותו בחופשות.
להתראות
יוסי

21.6.71

אמא אבא ודידי שלום!
אני מוסר לכם ד"ש מאי שם.
הגעתי מהר לבסיס.
מצורף לזה גם הרשיון שלי.

להתראות יוסי

23.7.71

אמא אבא ודידי שלום!

הרכה זמן כבר לא שמענו ממכם שום דבר. לא כתבתם ולא קבלתי חבילה.
מה נשמע, איך המרגש? חוץ מזה שאני לא יכול לצאת השבת הביתה, אצלי
הכל בסדר, קצת עובדים קשה, אבל לא נורא. מתגברים. דידי מה שלומך?
אין החופש, מבלי? חודש אחד כבר הולך ונגמר. נשאר לך עוד חודש וכמה
ימים. תבלי כמה שיותר.

נו, מה שלום האוטו לעתיד שלנו, מה החלטתם? שמעתי שאתם מדברים על
האוטו של הכהנים השכנים שלנו. (אני לא אוהב מכוניות כאלה) ב-25 לחודש
אני יכול לקבל את הרשיון חורה, אז תלכו לקחת לי אותו שיהיה לי רשיון
לחופשה הבאה.

אני אבוא בעוד שבוע הביתה (מקוה)

להתראות

יוסי

15.4.72 שבת

אמא אבא ודידי שלום!

השעה 8.00 ב-8.30 יש תדריך ואני עיף מת.

היום יצאנו המ"פ, המ"מ שלי ואני לים עם גיפ. היה לא נורמלי, ממש כיף חיים.
השמש ממש שרפה אותנו. עוד לא השתזפתו כ"כ יפה כמו היום. המים היו
צלולים. לא תוכלו למצוא דבר כזה בארץ — רק אצלנו. היינו משעה 11.00
עד 5.00 אחה"צ.

בנות כמוכן היו. גם חברים. פגשתי את אורי, הוא משרת שם בסביבה.
אני מרגיש מצוין ואם עוד לא הבנתם אני עוד לא יודע מתי אבוא הביתה,
מקסימום בעוד 4 שבועות.

דידי, איך את מרגישה? אני צריך לקחת אותך יום אחד לים כדי שתוכלי
להשתוות אלי.

להתראות

יוסי

13/11/73

[illegible]

יומן מלחמת יום הדין

6.10.73
צוות 2 מפלוגה ל'
ליס
לביא
ג'וקובסקי
גרסיאני

גרסיאני יוסי
פלוגה ל' הגדוד השלישי

יום הכיפורים — היום הראשון למלחמה

6.10.73

ישבנו ערב יום הכיפורים אצל חבר ודברנו על מצב הכוננות, אבל מי חשב שלמחרת כבר נלך למילואים לעמוד מול האויב הנצחי אשר עומד לכלותינו. וכל יום מצהיר הצהרות על רצינו להשמידנו. באותו בוקר, כאשר ראינו את מטוסי חיל האוויר בשמים, לא היה ספק בליבי שיקראי לי להתייב ואכן, בשעה 2.30 כבר הגיע האוטובוס והתחיל לאסוף אותנו. עד שלקחו אותי הייתי במתה ולא ידעתי מתי יקראו לי. קראו לשכן, הוציאו אנשים מבית הכנסת, אבל אלי הגיעו רק מאוחר יחסית. הצלחתי לארגן לי את הבגדים והלבנים. אמני, כמובן בהתרגשות ואחותי עדין לא בבית. היא עדיין מנסה לבלות את החג אצל חברה, אבל בילתה אותו במקלט (גם זו חוויה). נסענו עם האוטובוס לאסוף חברים לנשק; עברנו מבית לבית, עברנו משקים; הפרידה קשה — מי יודע מתי נחזור ומי יגיע הביתה. מה שבטוח שאת המזוהר אנו נצטרך לשלם ומחיר זה יהיה יקר מאוד.

7.10.73

יום ראשון — היום השני למלחמה

אנו בדרכנו למרכז הגיוס שלנו. מקבלים ציוד, מקבלים נשק אבל הבלגן שורץ בכל מקום, וכמובן כל הבלגן מסתדר בינתיים הזמן עובר ויחידות שם למטה שזן יחידות קטנות וצריכות לעכב את האויב המתפרץ בהמוניו לא יוכלו לעמוד במעמסה אם לא נגיע בזמן. יצאנו משרה תימן בבוקר לכוון שבטת. שם חיכו לנו הטנקים, אנחנו היינו בין האחרונים שהגיעו לפלוגה, לכן מצאנו את הטנקים מזוהרים ומחומשים. יצאנו על הזחלים לכוון הקו והגענו לפנות ערב לאזור טסה. שם הבלגן היה גדול, כך לפחות לי זה נראה, יחידות נסעו הלך וחזור על אותו קו אנחנו למשל נסענו על אותו הציר פעמיים הלך וחזור. באותו יום לפני שיצאנו שאלתי עוד אחי יאיר בורלס מה עם הלולים שאנו צריכים להקים והוא צריך לתת לי תשובה לקראת סוף החודש (כמובן אם המלחמה תגמר ואם נחזור כולם בשלום).

8.10.73

יום שני — היום השלישי למלחמה

אינני זוכר בדיוק מה קרה היום, כי אני כותב זאת אחרי כמה ימים, אבל לפי מיטב זכרוני, באחת ההתקפות שלנו על האויב באזור המוטל נפגע המ"פ של פלוגה מ' ויוסי קליין, הסמ"פ נהרג.

9.10.73

יום שלישי — היום הרביעי למלחמה

כנ"ל, אני כותב זאת בזכרונות מעורפלים, אבל ביום זה או שלאחריו בהתקפה על המוטל נפגעה כל פלוגת מ' כאשר המט"קים שלה, כמעט כולם מהמחזור שלי, יאיר, קטרי, יואל, קוגל, דודו, ארנון ועד היום איני יודע מי עדיין נשאר. באותם שני הימים חלצתי כפעם הראשונה את הנעלים ורחצתי את הרגליים — זו היתה הרגשה נפלאה.

10.10.73

יום רביעי — היום החמישי למלחמה

11.10.73

יום חמישי — היום השישי למלחמה

אנו נמצאים בחניון יום. הופעלנו לכוננות חדירה; היום, היום הראשון שנחנו כמו שצריך, חלצנו נעלים וקצת ישנו. עשיתי קפה, חממתי בשר וגם קנינו בשקים. ברגע, אני נמצא בתוך תא הנהג וכותב כל זאת. אנו עדיין במוצב בלימה של האויב; הוא נערך בכמויות עצומות של כלי רכב כבדים ורכים כאחד; אלפי חירניקים — אבל נוכל להם, אין ספק. צריך רק סבלנות וזמן. החברה כבר מתחילים לקבל נרבים לפעמים על כושרם של המצרים ועל העזתם כלפיהם. בבוקר ניצל המגיד מוצב של רגיעה והעביר לנו שיחה על המצב בגבולות ועל מה שאנו צריכים לעשות; איך צריך להתנהג, אבל אין ספק שכולנו מתוודים. נפילת רסיסים — לים נשאר עם הראש בחוץ. פעם ראשונה שאנו מקבלים רסיסים בטנק. כמובן לים מתרעם וגיוקי גם הוא מרוגז על כל הענין כי הוא רצה לצאת לפשטן. לים ישר מוציא את הראש ומסתכל בדאגה על מנת הקרב שלנו ושואל בדאגה, "מה עם הפלחים?" וגיוקי, "רק זה לא..." הבעיה הרצינית שלנו היא חמוטל וכרגע אנו נמצאים בעמדת תצפית כלפיה, כאשר אנו כבר השארנו שם שני טנקים שרופים. כמובן, המגיד מברבר ברשת, צועק, נותן פקודות לבלימה, מזהיר את החברה מפני הטילים ודואג שלא ישארו יתומים והורים שכולים בעורף. אנו בתחילת התקפה, כאשר כולם נרגשים לכל דבר קטן. אנשי הצוות מברברים; לביא עם קולו התינוקי והמעצבן שלו תמיד מברבר וכמובן גיוקי הקיבוצניק עונה לו בקול מלא חשיבות, אך זה הראשון ממשיך בדרכי הפרשנות שלו ומתעכב ומנתח כל דבר קטן בשיא הטפשות. אין ספק, טיפוס מעצבן, במיוחד שאני טיפוס עם עצבים לפעמים לא מרוסנים. גיוקי מדליק לליס סגריה. לים מתחיל לעשות שמח ומדבר בקולה של גולדה כאילו הוא מוטיקי הישוב. אני לוקח סיגריה; כרגע הפרעות בקשר ושוב לביא עם דברי הפרשנות שלו לגבי ההפרעות ברשת. כל מופיע בשטח ושוב לביא, "צריכים להביא כמה מטוסים מויטנאם" וליס משיב, "יהיה בסדר, נסתדר עם מה שיש לנו". 10 מתחיל בהתקפה, אנו נועדנו לנסוע באגוף ימני, אבל אחרי דקת של נסיעה קולו של המגיד, "כולם לעצור, חוזרים למקומות הקודמים, סוף". ושוב הפגזה, הפעם חמישה מטר מהטנק וליס בשמחה, "הם לא מצליחים לחסל אותי". המגיד מתרה על הופעת כבדים. בינתיים הכל בשורה ומנסים לעלות עוד הפעם לעמדות אחרי שקבלנו הפגזה וירדנו אחורה. לים כבר מחפש רסיסים על הטנק — מזכרות לבית. בעת קבלנו אזהרה על מטוסים בשעה 14.30, בינתיים, אין שינויים ואין תוצאות. אני מידי פעם צופה דרך הפריסקופ ומנסה לגלות חירניקים שמא יופיעו עם טילונים וזה הסוף. זו הפעם הראשונה שתוך כדי תודעה עצמית אני חוגר את החגור בתוך הטנק. גיוקי, "זה מה שנקרא שין בשין". לביא, "זה מה שנקרא שין בעין". לביא מזהיר על הטלסקופ שלו וקובל על זה שהוא לא פה. אחרת היינו רואים הכל כמובן, הטלסקופ שלו מגדיל פי 700 לפי הצהרותיו. לביא, "אני שומע איזה חייר יורה". אחרי הצהרים חוזרנו לחניון היום שלנו בלי שום תוצאות מעשיות — כרגע אנו יושבים ומחזיקים את הקו. אין במגמתנו להכנס חזק באויב; בכל אופן, בשלב זה של המלחמה מה שאני מתאר לעצמי, שאחרי שיגמרו עם הסורים ויכל צה"ל להתרכז במלוא כוחו על החזית המצרית וכרגע שזה יקרה, אין ספק שנכריע את המערכה גם פה, אך ככל שזה נמשך יותר ויותר זמן, המצרים מתגברים את הקו שלהם וזה יהיה יותר קשה ויתכן שנצטרך לשלם במחיר גבוה יותר. בשעות הראשונות של הלילה הופיעו בשמים שלשה עצמים בלתי מזוהים. המצרים ירו עליהם באש נ.מ.; זה היה אחד המהזות היפים ביותר שראיתי, כל מכונת יריה יוצרת מן קו מקווקו בשמים שצבעם אדום. פצצות

הנ"מ. מתפרצות באויר וזה יוצר דברים מרהיבים המתקבלים על רקע השמים. בהמשך לא היו מאורעות מרשימים. הלילה עבר בשקט, עם התראות פה ושם על הליקופטרים שעלולים להופיע.

באותו לילה חלם גיוקי חלום, אך התאכזב קשות מתוכנו. בחלומו ראה את עצמו גומר את המלחמה בשלום, אך בחזרו למשק הוא נשבה ע"י המצרים בהיותו בפרדס (בפרדס ישנו בית קברות).

ג.ב.

היום ערב חג סוכות. לקראת החג קבלנו חלב והיום הגיעה גם התוספת לאספקה שלנו. קבלנו עגבניות, מלפפונים, תפוחים, בננות, סיגריות וגם גרביים וחבילה ראשונה קבלנו מהעם הדואג בעורף. אין ספק שזה מעודד, כולל כל המכתבים וכרכות על שיבה בשלום הביתה ע"י ילדי הישוב בארץ.

יום שישי — היום השביעי למלחמה 12.10.73

הבוקר יצאנו מחניון הלילה הגדודי ועשינו חניון יום גדודי. כאשר פלוגה מ' (המתוגברת) נמצאת יותר למטה. הבוקר למדתי משחק חדש שקבלנו בחבילה, "חמש חמש", זה לא רע ואפילו מושך לשחק בו עוד ועוד (כאשר זה הולך) וכמובן אני נצחתי — לטובתי היו 14 נקודות, לליס היו 6 ולגיוקי — המורה של המשחק — אפס נקודות.

כרגע השעה 7.45; כל אנשי הצוות ישנים. מכשיר הקשר מברבר, קולות הפגזים נשמעים ברקע, כיאה לימי מלחמה. היום כתבנו מכתבים הביתה, מעניין מתי הם יגיעו. לפני הצהרים תפסנו, גיוקי ואני, יוזמה והחלטנו להתקלח. הטכניקה היתה פשוטה בהחלט — כל אחד תפס גריקן והוריד על השני מים מעל הטנק לפי התור; זה היה מרענן מאוד במיוחד שמאז יום הכיפורים לא התרחצנו וזו הפעם הראשונה שהחלפנו לבנים ובפעם השניה גרבים. ליס בא בעקבותינו וגם התקלח להנאתו.

במנות הקרב היה היום שיפור. קבלנו אתן גם צלחות וככו"מים לשימוש חד-פעמי ואין ספק שזה הפך את ארוחת הצהרים לטעימה יותר מהקודמות לה. קבלנו מנות שי ומכתבים מילדים חמודים שטורחים ושולחים אותם אלינו. אני שומר אותם כאן איתי. קבלנו גם לבנים, מגבות ועיוד אחר. אחרי הצהרים הגיע השק"ם. בדרך פגשתי את בורלס; אינני יודע איך לתאר זאת, אבל היתה לי מן הרגשת הקלה. כל הזמן חשבתי שהוא היה בין אנשי פלוגה מ' שעלו על חמוטל, ונכתשו להם שלושה טנקים. דרכו ידעתי על זה שדודו כבר חזר. המ"פ שלהם חזר מטיפול, יגאל בן-חיים — כנראה שתרד לו רגל, קטרי שרף חצי גוף, אבל סך הכל היתה לי מן הרגשה יותר טובה. אחרי שכל ההרוגים, 7 במספרם, רובם לא הכרתי חוץ מיוסי קליין שפגשתי אותו כל שבת בים, וטם שהיה איתי איש צוות כשהיינו חיילים. זה מדגדג לך שם בפנים, אבל סך הכל היה יכול להיות לגביי הרבה יותר גרוע באם היו הולכים יותר חברה שלי.

כמובן, צה"ל השתפר היום בהספקה שלו; קבלנו נוסף לירקות והפירות גם גבינה מוחכת, פרט חשוב מאוד.

בערב נכנסנו לחניון לילה גדודי. ליס הפיץ את השמועה שאנו עולים בערב על חמוטל; לביא מתחיל לשקשק בציס, ישר יורד מהטנק, מפתח ומחרב. פשוט אין לו הרגשה טובה כשהוא מת מלוכלך וגיוקי בטוח בעצמו ואומר שאין שום סיבה שאנו ודוקא אנו ניפגע ע"י השמלים, אבל ליס תמיד עם ההלצות שלו — כמובן שזו היתה מתיחה ואז נשם לביא לרווחה ומצב ריחו השתפר כשזה קורה הוא מדבר בלי הפסק ואני לא אוהב אנשים כאלה. הבן אדם הזה מסוגל לדבר איתך בלי שאתה תענה לו בכלל, וזה מוציא אותי מדעתי; אני לפעמים רוצה לדבר והוא באמצע הדברים נכנס ומדבר במין קול מונוטוני שזה ממש מביא לי נרויים. אין הוא אוהב לעבוד, כל דבר נעשה אצלו באיטיות שיכולה לשגע פילים ותמיד סיפורי הפנטזיה בפיו. יוסי המ"פ אסף את כל המפקדים לתדרוך

בקשר למה שעלול הלילה לקרות, ואכן יש ידיעות מודיעיניות ששלוש חטיבות צנחנים שלהם יתכן שיפשוטו הלילה על מתקנים בעורף ועל ריכוזי צבא, כולל הריכוז שלנו ולביא שוב מתחיל בדברי הפרשנות „שטויות, הם לא יופיעו פה ואם כן, אפילו לא צריכים להניע את הטנקים, אפשר לחסל אותם מהמקום“. אין הוא מתאר לעצמו שהמצרים מסוגלים גם הם למבצעים מצליחים ויש אפילו סיכויים במבצעים כאלו שהתוקפים הם אלו שמפתיעים ובדרך כלל מנצחים, ואין ספק שהגנה טובה ביותר היא ההתקפה, לכן, לפי מיטב הבנתי אנו כרגע נחותים מבחינה טקטית ומוראלית מהצבא המצרי כי סך הכל הוא קצר לגביו הצלחה שלא היתה לו מזה 25 שנים. הוא הצליח לכבוש את כל התעלה וכן רצועת חוף בעומק של 5 עד 10 ק"מ וזה יצר תקדים לא מבוטל כאשר עדיין אנו נמצאים במצב של בלימה, דבר שאנו מצליחים לעשות אותו בצורה טובה, נפוצה כאן בדיחה, שלמעשה היא אמת, כל פעם שאנחנו יוצאים קדימה עם הטנקים וחוזרים כעבור שעה, זה נראה כאילו ורצינו להתקיף את האויב, אבל כולם אומרים במין בדיחות שכזו „בלמנו את האויב“, אבל למעשה זאת המטרה ובאשר הם ראו אותנו מתקרבים הם לא ניסו להתגרות בנו, אנו חזרנו לריכוז הקודם הנמצא קצת יותר מאחור, לנו יהיה היום קצת יותר קשה בשמירה. נצטרך לשמור כל הלילה 4 אנשים כלומר כל הצוות וזה מקשה, אבל מה לא עושים כדי לשמור על עצמנו ולנצח. לפעמים באים הרהורים על מה שהיינו יכולים לעשות היום בעורף; כל אחד תיכנן לו נסיעות וטיולים למשך החופש ואומר לעצמו: למה לנו מלחמה, בשביל מה, מה הם רוצים מאיתנו, אבל כולם עושים הכל תוך הכרה מלאה במצבנו וכולם בטוחים בנצחון. השעה 20.11, מצפה לנו לילה ארוך ונקווה שהכל יעבור בשלום.

יום שבת — היום השמיני למלחמה

אין התפתחויות מעניינות; הכל כרגיל. ההסדרים הזמניים נכנסו כבר לשיגרה. כרגע דלגנו קצת לאחור כאשר גורד אחר דילג קדימה ותפס את מקומנו, זאת על-מנת שנגנוח יותר. הבוקר בשעה 10.00 בערך נפלו באיזור שלנו שני מטוסי אויב, כאשר לים ניסה לאסוף חלקים ולזהות את המטוס. הטייס לא זוהה כטייס מהאזור שלנו, הסמלים היו שונים. הבוקר, למרות הכל, תפסתי הרוב לא נורמלי מתחת לטנק. הורדתי נעלים וישנתי כמו תינוק. אחרי הצהרים התקלחנו החת מיכלית מים וקיבלנו מנות שי, סוף סוף קיבלתי מברשת ומשחת שיניים. מחר, על ההשכמה נתרחץ כמו שצריך. לפי השמועות הורדו אצלנו היום בגזרה 2 מטוסי הנטר עירקיים, לפחות אחד בטוח. כרגע אני נמצא בתוך הטנק בכוננות יציאת ובכוננות נ"מ. עד הלילה וגם הלילה הכל עבר בשקט.

יום ראשון — היום התשיעי למלחמה

הכל כרגיל, כניסה לחניון יום; כרגע אנו צפויים להתקפה ואנו בכוננות יציאה מידית. הלילה השמירה עברה עלי בקלות תודות לסלט שהכנתי. הוא כלל: 2 עגבניות, 2 מלפפונים, סרדינים, לימון ומלח — זה היה טעים. הלילות מתחילים להיות יותר ויותר קרים וזה לא מעודד כי אין לי דברים חמים ללבוש. היום עברנו מעלינו מטוסי אויב (החוצפה עוברת כל גבול), החבריה כבר די עצבנים וחסרי סבלנות לשבת במקום אחד ולא לעשות כלום; הם רוצים כבר לצאת למתקפה נגדית שתעביר אותנו לצד השני של התעלה; בכל אופן מצב כזה של ישיבה לא יתכן להרבה זמן, אם לא יגמרו מהר את הסורים בצפון זה עלול לגרום למחיר יקר מאוד בדרום גם ידיעות מעורפלות על הקורה בצפון ובכלל בכל הגזרות, מכניסות את החיברה לניחושים שונים שבכלל לא יכולים דברים אלו להתקיים וכל הידיעות הם ניסח: רב-סרן שמועתי אומר... ומצב כזה, לפי דעתי, לא יתכן כי זה גורם לעצבנות אצל החיברה וכשנצטרך יותר מאוחר עצבים יותר חזקים, ספק אם יהיו לנו אותם — אבל אנו בתקווה שהמצב ישתפר וילך יותר ויותר לטובתנו. כרגע אנו נמצאים בקרב שב"ש

כאשר משמאלנו פלוגת אויב השמדנו 5 כלים שלהם — אנחנו אחד על הגבעה מחוץ מרחיב של טנקים בוערים כלפידים. 10 עשה עבודה יפה כאשר השמיד את רובם. כרגע אנו עושים מלאי מחדש של חשיים. התחמושת נפלטת כמו סוכריות. כרגע גילינו כוחות בטווח 3500 לפנינו, ניסינו לצעוק אבל הטווח רחוק מדי התחלנו לדפוק רק כלים בטווח 1000 עד 2000 מ'. כרגע אנחנו עולים לדפוק חירניקים וכלים רכים; לים ולביא מרוצים מההצלחה על הפגיעות ולים חסר סבלנות ודורש שיופיעו כבר מטרות. כרגע לים זיהה בשמחה טנקים ואומר: יגען רבך, נדפוק אותם טווח 4000 (1) קצר (2) חוסף חצי ארוך, הורד 1/4 אש — אינו נראה, עברנו למעשים. לים אומר: שרק לא נחטוף איזה שמל. טען אש יורה קצר. פגז שני למטרה. לים מתמרמר על הבזיון ומאשים את עצמו על שבזבו פגזים למטרה כל כך רחוקה. ג'וקי מבצע מלאי מחדש ובינתיים נותנים להם להתקרב כדי שנוכל לדפוק אותם כרגע, מתחילים להרביץ בארטילריה; את מקרא תפסו ממארב מטווח 300 מ' טנקים; כרגע הוא נהלץ לאחור, נקוה שיצא משם בריא ושלם. כרגע, מכל עוצמת הקרבות, אני מת לפשתן, אף על פי שפישתנתי כבר פעמיים היום — אין דבר, כנראה שמהוא מרגדג לי בפנים. בדרך כלל אם אין זמן לפשתן; עושים זאת בתוך תרמיל של פגז — גם זה הולך. מקרא מתחיל להסתבך קצת ומרגיש שמנסים לדפוק אותו מכיוון צפון. כרגע ירדנו מעמדת אש ובדיוק שניה אחרי זה נפל פגז במקומנו (אנחנו שלמים) הלחץ גובר בצנור השתן. אני מת לפשתן. לים כבר השתין, פשוט הוציא שמוק החוצה ופלט למקרא הלך כלי; אין להם מזל, כנראה שהקודקוד של אותו כלי הלך — נקוה שלא. כרגע נפלו שני פגזי ארטילריה מסביב לטנק שלנו טווח 5 מ'. הכל תקין. סוף סוף ירדנו אחורה והצלחתנו להשתין דרך התא. עכשיו יש הרגשה טובה. עד עכשיו היו לנו 3 מטרות. כרגע ניסו לאגוף אותנו טנקי אויב, אבל טפסנו אותם מהאגף. השמדנו כרגע שלושה טנקים, אנחנו אחד. במצב זה הלך לנו חשמל צריך; בדיוק כרגע קריטיו זה. מנסים לחפש את התקלה, אבל עדיין לא מצאנו. בינתיים אנו מפסידים מטרות טובות, חבל מאד. כאשר הגענו למקום רצו אלינו כל החירניקים בשאלות: כמה? כולם התחילו לעזור לנו למלאות מחדש בתחמושת. בעבור שעה היינו מוכנים, אחרי שתקנו את התקלה ונענו חזרה לשדה, אבל עצרו אותנו בדרך בסענה שמחליפים אותנו כדי שכל הפלוגה תבצע מלאי מחדש. עברנו למכלאות מאחור, בצענו את כל הדברים כולל תיקונים. בריכוז פגשתי את קשת ובורלס, מקשת נודע לי שציקי ברודא נהרג, סגן (מיל). שהיה מהמחזור שלנו. כרגע השעה 6:50 בערב, התחברנו עם כוח גדול כנראה יותר מחטיבה, ואנו נעים לכיוון מערבה (התעלה) הגענו למקום מסוים שם עקפנו כוחות הנדסה והתפרסנו לפנייהם כדי להגן עליהם מפני מספר הליקופטרים שלפי ידיעות נחתו באזור. כרגע השעה 20.37 ואנו עומדים להסתער על יעדים ממולנו המסומנים בזרחן עם כוח חי"ר כינינו בזמן ההמתנה, לים אסף כוח על-ידי זה שהכין לעצמו סלט ירקות ונוסף לסלט של אתמול, היום יש לנו גם בצל. כרגע אנו מחכים לפקודת הסתערות על היעדים. לאחר זמן מסוים כאשר ראינו שאין אף אחד, חזרנו לריכוז והתברר שיש שם גשר באורך של 200 מטר. מחר, תפקיד הגדוד שלנו בצליחה יהיה לגרור את הגשר ולאבטח אותו. פלוגה מ' גוררת את הגשר ואנחנו מאבטחים אותו.

יום שני — היום ה-10 למלחמה
15.10.73
היום כולו היה מוקדש להכנות לקראת הצליחה ההיסטורית. השלמנו את כל הרברים החסרים, אכלנו ארוחת צהרים דשנה והכנו את עצמנו לקראת הפלישה. כרגע השעה 17.50, מאות כלי רכב נאספים על הציר בכיוון מערב, כיוון התעלה. פגשתי את בורלס, איחלתי לו בהצלחה ואני מאחל לעצמנו הרבה מזל

והצלחה במבצע. במשך כל היום ירדו מטוסים שלנו על איזור הצליחה ובכלל בכל הגיורה והפכו את כל האיזור למסך עשן גדול. הם הגיחו זוגות זוגות מכיוון מזרח למערב, בעשרות, במשך כל היום. מקווה שהם הכשירו את הקרקע לקראת הצליחה בצורה הטובה ביותר.

דברי ליס: „במלחמת יום הדין, במעמד שלפני הצליחה, ישב צוות 2 (אנחנו) ונדר על מנחית בקבוק היי"ש (קוניאק) שאם יבוא היום (בודאי שיבוא היום) שבו נסיים חיים ושלמים מלחמה זאת, נשפור שמחתנו במנחית השניה".

כמו כן, לקח על עצמו רושם שורות אלה להפגיש את הצוות לתפילת הגומל. עדים לכך הצריח, התותח מקמש תקין והיכרס המסודר. בשעה 22.25 התחלנו לזוז. אנו רתומים לעגלת גשר ונעים לפני הגשר הגדול כדי לחסל מוקשים, אם יש, לפני הגשר.

יום שלישי — היום האחד עשר למלחמה 16.10.73

בשעה 0.50 אנו ממשיכים לנוע לכיוון מערב לכיוון דור סואר. ההתקדמות איטית מאוד. השעה 3.10 ועדיין אנחנו לא קרובים למים. כרגע הגיעה מכיוון התעלה שיירה של כלי רכב עמוסי פצועים, הכוונה להכניס את הגשר בחסות החשכה, אבל המצב עדיין לא מאפשר זאת, נקווה שהכל יסתדר. בינתיים קרתה תקלה בכלי אחד מהגוררים ושוב מתעכבים. זחלמים מפנים פצועים מהקו; השעה כבר 4.15, כנראה שלא נצלה בחסות החשכה, הבוקר עלה. כוחות זורמים הלך וחזור ואנחנו עוד גוררים את הגשר. כרגע הוסיפו עוד 4 טנקים לגרירה, סך הכל 14 כלים. בשלב זה נקרע הגשר לשניים ועוסקים בחיבורו מחדש. בינתיים כוחות השריון ושאר הכוחות הממונעים מחכים להשלמת הגשר. בינתיים ליס וגוקי מהמרים על זמן הצליחה; ליס אומר שהיום בצהרים אנחנו חוצים, גוקי אומר שרק בלילה נכנס לצליחה, כנראה נתקנו את עצמנו מהגשר וננוע על הציר עד דור סואר. נוסף לגדוד שלנו עוד פלוגה (מקנס) בדרך על ציר נפגע 10 (המג"ד) ומתפנה אחורה; גם קורקוד מקרא נפגע ומתפנה לאחור. יוסי (גז) תכנן פיקוד על הגדוד ונתן את הפלוגה לפיקוד משנה, כנראה שהם נפגעו משמלים מכיוון צפון. כרגע הצלחנו להגיע עד קו המים ונמצאים על לקקו. בשטח מעורבים כוחות שלנו ואויב ויש בעיה של זיהוי הכוחות לפני שיורים. עד עכשיו עוד לא ירינו כדור אחד והגענו למים, אנו מחכים להוראות להמשיך. בדרך פיקששו אותנו שני שמלים; קבלנו פקודה מהמח"ט לנוע איתנו לכיוון צפון למצמד, מקרא יוביל ואנחנו אחריו. הכניסה לכיוון מצמד תהיה דרך נחלה, כאשר אנו צריכים להיזהר משדות מוקשים; אצל מקרא נפגע גם א' 2 שלו. בשעה 8.30 מחכים למח"ט והסמג"ד מנסה להיכנס לכוחותינו ולהצטרף אלינו. קיבלנו פקודה מהסמח"ט להתארגן לקראת תנועה לכיוון מצמד דרך נחלה; על מצמד ונחלה נמצאים כוחותינו. כרגע ליס וגוקי מתרשמים מזה שלא נפגענו ע"י השמלים בדרך אל לקקו. גוקי ממשיך בהכרזותיו „אני אומר לך שאנו טנק בלתי פגיע“. כרגע זה עבר משמאלנו טנק מי"ס 60 שהיה פגוע בחזית על מדה טען; ליס אומר שהיו שרידים מגופו של הטען, מראה מפחיד למדי. על המעון משמאלנו נמצא עדיין דגל מצרי.

עוד מעט נוריד אותה, יהיה בסדר. בינתיים 10 ומקרא הצליחו להתפנות, כאשר א' 2 של מקרא עדיין לא ידוע אם הוא הגיע לכוחותינו המפונים. גוקי מתעניין בענינים של ממש. האם להכניס כדור בקנה? עדיין לא, אבל תן לי סיגריה, עונה ליס. כנראה שזה מה שמציל אצלו את המצב.

בשלב זה אנו נעים צפונה אחרי המח"ט. לפי מצב הרעמים והכומים, נראה שהקרבות הקשים על הצד המזרחי של התעלה כבר נגמרו. לפי הדיבורים בקשר מתברר שאנו חוצים עוד מעט את התעלה לכיוון מערב. מצד צפון בכיוון שלנו, אנו רואים תמרות עשן; כנראה כלים שלנו שנפגעו. בדרך אנו מזהים כוחות שלנו שרופים על הכביש (משאיות, טנקים, סירות קומנדרו ושאר כלים). ליס אומר: „ראיתי גדוד ישראלי דפוק וחילום שלנו דפוקים, כאשר נעבור לצד השני כל מצרי שרואים אותו דופקים אותו“.

בעוד זמן קצר אנו עתידים לעבור לצד השני, כאשר מקרא אינו יודע מה לעשות כאשר יעבור ועל זאת הוא מתריע בקשר. השעה 9.30, אנו ממתינים על גדות התעלה. לוז בישור לנו שגדוד אחד שלנו כבר נמצא מהעבר השני. אנו ננוע לצד השני לכיוון שדה התעופה שנמצא בשני ק"מ מערבה ממצמד, שם אנו נערכים מחדש ונמשיך בתנועה לכיוון מערב. ליס מצהיר: "כל מצרי טוב הוא מצרי מת" ולפי זה ננהג. קצת אכזרי, אבל אין ברירה. כרגע נותנים הוראות לגבי ההעברה על הדוברות. כל הגדה מלאה בכוחות שלנו. מימין לנו נראית דוברת שיכולה לנוע גם על היבשה, תותחי נ"מ, ציוד הנדסי כבד. כרגע לבוא מזהה את אריק שרון ואת צייץ לפני הכלי של נעים משוחחים עם המח"ט.

לביא מכריז, "אריק שרון הגבר של צה"ל, מחוספס, נוקשה, אבל כך אדם, איש צבא צריך להראות".

ואז מתחיל ויכוח על אנשים בממשלה יוצאי צבא, בר"ל ועוד. ליס מוריע: "מי שהוכיח את עצמו גם בצד המדיני הוא רבין", וגיוקי מודיע שהיים בר"ל בחיים הפוליטיים הוא חנטריש גדול. משמאלנו, על הסללה שוכבים 3 שבויים. השעה 9.15, אנו מוכנים לעלות על דוברת לכיוון הצד המערבי. מימיננו נמצאים 3 נגמשיים של הפיקוד (אריק ושות') ואנו מחכים לדוברת. כרגע אנו על הדוברת מוכנים לעבור; מחכים שהטנק השני יעלה. אנו עוברים את התעלה וליס: "השאלה אם נחזור בו עוד הפעם", גיוקי "כטח תחזור באחרי". ליס: "אל תכתוב פה שום דבר, שמעת!" אנו מקבלים הודעה שכל החי"ר בשטח בצד השני הם שלנו. אף אחד לא יורה. כרגע אנו נמצאים מהצד השני והשעה 10.10. הנוף שונה לחלוטין, מלא בעצים ובדקלים, ממש יפה, אבל שזה לא היה בצד שלנו. בשטח מסתובבים עדיין חיילי אויב, מנסים להמלט על נפשם. פה ושם שומעים יריות צלפים. אנו ממתינים להמשיך תנועה מוסתרים מתקיפת מטוסים. כרגע שקט באיזור, אנו נמצאים במקום מחורבן מצדנו, אנו נמצאים בתוך חורשה עבותה ואיננו יכולים לצודר ולהילחם בתוך היער. לטובת הערבים נכנסו למערכה גם מיראזים לוביים והם חגים עלינו מידי פעם בפעם. היכינו עד השעה 18.00 ואז התחלנו לנוע לכיוון דרום, הגענו לשדה התעופה ונכנסנו לחניון לילה.

יום שלישי — היום ה-12 למלחמה 17.10.73

השכם בבוקר, לא היתה פעילות מיוחדת. לוז (יוסי) ועוד 2 בלים יצאו לכיוון צפון להתחבר עם כוח חי"ר. משנה עם 2 בלים יצא עם פלוגת חי"ר להשתלט על גשר ביילי. כרגע משנה עובר אותו. בינתיים ב' פרס זחל ואנחנו עוזרים לו להגרר בלו הזחל. משנה כבר עבר את הגשר, בינתיים יורד על האיזור מטר כבד של ארטילריה. 20 מתכונן לעבור על הגשר משנה נמצא בתוך האיזור החקלאי ואינו מסוגל לראות לטוחים רחוקים. המקום משרה בך הרגשה כאילו שאתה נמצא בויטנאם, הכל מלא עצים, שדות וקני סוף. אנחנו נהיה הכוח הכוח הראשון שיחצה את תעלת המים המתקיים באיזור שלנו. בינתיים אנו מחכים שתיגמר הארטילריה כדי שנוכל לגרור את ב' למקום בטוח. בינתיים החלטנו לנסות ולתקן אותו במקום. זה לקח לנו שעה. לאחר מכן הצטרפנו לגדוד חי"ר (נגר) ואנו סורקים את מסילת הרכבת. תפסנו עמדות לכיוון מערב ואנו ממתינים.

מולנו נמצאים מאות חיילים. אנו דופקים אותם והם בורחים מכל הכיוונים. אנו עומדים כמו שמוקים על המסילה בטווח של 300 מ' מאיתם. אחרי מסך האש הבחנו בפצועים. אנו דופקים מטרת בשטח. בינתיים החליט המג"ד לכבוש את התחנה ואנו נערכים לקראת זאת. בינתיים יש חשש לטנקים באיזור. בהסתערות הדבר המסוכן ביותר הוא שיופיעו כאן בזקאים ואז אנו גמורים. לביא עושה בושות, הוא לא פוגע במטרות. עברו כ-10 משאיות והוא לא הצליח לפגוע בהן. עבר גם טנק והוא לא הצליח לפגוע בו.

תכנית ההתקפה על התחנה : אנו ננוע במהירות על המסילה, כאשר החירניקים שמאחורינו יטהרו את התחנה.

אנשי הצוות

ליס — סגן, מפקד המחלקה והמט"ק שלנו. טיפוס עליון מאד, נמוך, עטור בשפם שמתמשך לו על סנטרו. מין יצור קצת מוזנח כיאה לקיבוצניק, במקורו בא מכברי, כרגע הוא יושב.

ליס ראובן — קיבוץ אל-רום, רמת הגולן.

לביא חיים — רחוב הגפן 4/3, נצרת עילית.

גוקי — משה גיזקובסקי — קיבוץ גליליים.

כל מי שמוצא יומן זה מתבקש למסור אותו לכתובת : משפחת גרסיאני, רחוב

האורנים 51, כפר שמריהו.

תודה

סוף היומן :

בשעות לפני הצהרים של יום רביעי, 17.10. צורפו 2 טנקים מהפלוגה בפיקודו של ליס לכוח צנחנים שסרק את האיזור מצפון לראש הגשר לאורך מסילת הברזל.

כשהגיע הכוח בק"מ אחד דרומית למחטת סירפאום נתקל במיתחם אויב גדול וממנו נפתחה אש תופת. הטנק של ליס שנע ראשון השיב באש. מפקד הכוח החליט לפרוץ קדימה ותוך כדי כך ספג הטנק פגיעה מנט. בחלקו האחורי של הצריח. 3 אנשי הצריח נפצעו וניכו מהאש שהתלקחה בצריח. הטנק עצמו נעצר ודומם מעוצמת הפגיעה. הטנק השני שנע מאחור פרס זחל ונשאר תקוע גם הוא תחת אש אויב.

מאחר ופרצה אש בצריח הורה ליס לציות לנטוש והם תפסו מחסה בחצר של בית ממזרח למסילה. ליד הצוות נאספו עוד מספר פצועים מכוח הצנחנים. מאחר ולא היו מים, חזר יוסי שלא נפצע לטנק כדי להביא מים לפצועים, וכל זאת למרות שהטנק עמד חשוף לאש האויב. יוסי הצליח להגיע לטנק אך בדרכו חזרה עם ג'ריקן מים נפגע ונהרג.

לעזרת הכוח שנתקע באיזור התחנה הגיע כוח צנחנים נוסף עם שאר הפלוגה ולאחר קרב קשה הצלחנו לחלץ את הכוח. ליס שנפצע בידו חזר לטנק הפגוע והצליח להחזירו לכוחותינו.

ליס שידע כי יוסי כתב יומן לקח אותו איתו, אך בשעה שפונה לבית החולים נשאר היומן בשדה התעופה עם שאר החפצים שנלקחו מהטנק. אחד הרופאים מצא את היומן והעבירו למשפחה.

הפלוגה המשיכה להתקדם עם הצנחנים עד סוף המלחמה עד למבואותיה הדרומיים של איסמעיליה.

יוסי שרון

מפקד הפלוגה

